Naš tednik Koroška

kulturno - politično glasilo - svetovnih in domačih dogodkov

5. leto / številka 39 — V Celovcu, dne 24. septembra 1953 — Cena 1 šiling

Strokovna **TRGOVINA PODLOG** za tla dobavlja **PARKETNA TLA**, gumijaste podloge in iz plastičnega ter Thelon materiala, linolej, donaulej, **„FASER"-IZDELKE**, loščila impregniranja in voske

ORASCH'ERBEN

Celovec, 8.-Mai-Strasse 5, tel. 16-38

Trst in zaledje

Bilo je med prvo svetovno vojno. Nemške čete so stale globoko v Rusiji in Franciji, avstrijske čete pa globoko v Srbiji. Takrat so obljubile zavezniške vlade (Velika Britanija, Francija in carska Rusija) italijanski vladi, da dobi širok pas avstroogrskega ozemlja na jadranski obali, ako vstopi v vojno na strani zaveznikov. Aprila meseca leta 1915 je bil podpisan Londonski pakt in meseca maja istega leta je napovedala Italija vojno Avstro-Ogrski, prejšnji svoji zaveznici.

Kako je Italija v prvi svetovni vojni zmagovala, vsi vemo iz neponarejene zgodovine. Vemo pa tudi, da je dobila Italija po prvi svetovni vojni velik kos hrvatskega in slovenskega ozemlja z mestom in pristaniščem Trstom. Taka rešitev pa v nobenem, niti političnem niti gospodarskem oziru, ni bila zadovoljiva. Taka rešitev je zagotovila samo eno stvar in sicer gotovost vedne nestalnosti.

Ko so po prvi svetovni vojni dodelili zavezniki Trst Italiji, se niso zavedali, da dolguje Trst svoj obstanek in razvoj dejstvu, da je tržaško pristanišče edino pristanišče za vzhodne alpske pokrajine, za Slovenijo in za dežele za njo. Trst je italijanski jezikovni otok, ki se v notranjost ne razprostira, slovensko prebivalstvo pa sega vse do morja tako na severnem kot na južnem koncu mesta. Gospodarsko pa je od posesti Trsta odvisno blagostanje Srednje Evrope in zlasti blagostanje Avstrije. Resnična naloga Trsta je namreč v tem, da je pristanišče za vso Srednjo Evropo, ki je naravno zaledje pristanišča, kjer sega Jadransko morje najbolj daleč v srednje-evropsko celino.

Po drugi svetovni vojni je podpirala Sovjetska zveza zahteve Jugoslavije po Trstu, zapadne tri velesile pa zahteve Italije. Kot kompromis med obema zahtevama je nastalo leta 1946 Svobodno tržaško ozemlje, tržaško pristanišče naj bi bilo po takem načinu rešitve pristopno v večji meri svojemu naravnemu zaledju. Italija pa se ni mogla vživeti, da je bila v drugi svetovni vojni premagana in zato tudi ni mogla in ne more pozabiti, da je morala odstopiti Trst njegovemu pravemu lastniku; ta pa je gospodarsko zaledje Trsta.

Uprava Svobodnega ozemlja je bila razdeljena. Večji del ozemlja tvori cona B, ki pa ima manjše število prebivalstva. To cono upravlja Jugoslavija. Važnejši del ozemlja z mestom in pristaniščem pa upravljajo anglo-ameriški zavezniki, ki so prepustili velik del uprave Italijanom. Ker ni bilo mogoče doseči sporazuma zaradi imenovanja guvernerja nove državice, ker Italijani niso nehali zahtevati vsega ozemlja za sebe, so obljubili zapadni zavezniki pred italijanskimi volitvami leta 1948 celotno ozemlje Italiji. Te takozvane „tristranske obljube" pa ni nikdar priznala niti Jugoslavija in tudi ne Sovjetska zveza, ki še vedno vztraja na izpolnitvi mirovne pogodbe o vzpostavitvi Svobodnega tržaškega ozemlja.

Proti zahtevi Italije, da se vključi celotno Svobodno tržaško ozemlje Italiji, je vedno točneje označevala tudi Jugoslavija svoje zahteve po tem ozemlju. Končno je letos dne 6. septembra predsednik Jugoslavije maršal Tito označil te zahteve s tem, naj bo tržaško mesto s pristaniščem mednarodno, vse ostalo ozemlje pa naj se priključi Jugoslaviji. Odločno pa je odklonil Tito vsak poizkus ljudskega glasovanja na tem ozemlju, ker ne sme glasovanje odobriti nasilnega poitalijančevanja mesta in okolice tekom desetletij.

Danes je Trst predvsem pristanišče Avstrije. Toda to je za Trst premalo. Trst bo nujno moral dobiti še uvoz in izvoz iz drugih dežel Srednje Evrope, predvsem pa iz Slovenije, Češko-slovaške in Madžarske.

To pa bo mogoče samo, ako ostane Trst samostojno pristanišče, kjer naj bi se vsi narodi tržaškega zaledja srečevali v sporazumnem delu, ne pa v sporu. Na to bi morala misliti tudi Italija, ako ji je resnično do miru v tem tako važnem delu Evrope.

Trst stoji na kamenitem Krasu in tržaško pristanišče je zgrajeno na kamenju. Življenjski sokovi tržaškega pristanišča dotekajo s severa, severovzhoda in vzhoda. Ako bi ti življenjski sokovi prenehali dotekati, bi ostal Trst s svojim pristaniščem samo kamen na kamnu, brez življenja.

Vsi govorijo o miru

Kadar o neki stvari preveč govorijo, gotovo nekaj ni v redu. V zadnjem času so po vsem svetu in na vseh mednarodnih posvetovanjih začeli toliko poudarjati željo po miru, da to postaja skoraj sumljivo.

Začelo se je po Stalinovi smrti. Takrat je zgledalo, kakor da želijo novi oblastniki Sovjetske zveze začeti z drugačno politiko, ki naj preneha s hladno vojno med Vzhodom in Zapadom in naj zagotovi svetu boljše pogoje za mir. Kmalu pa se je pokazalo, da ni pričakovati posebne spremembe v sovjetski zunanji politiki. To je poudaril še posebej ameriški zunanji minister John Foster Dulles v svojem nedavnem govoru pred skupščino Združenih narodov v New Yorku.

Zborovanje Združenih narodov

Na govor ameriškega zunanjega ministra je odgovoril namestnik sovjetskega zunanjega ministra, Andrej Višinski. V svojem govoru je najprej poudaril, da je Organizacija združenih narodov v nevarnosti, ker je skoraj že postala sredstvo Amerikancev v hladni vojni proti Sovjetski zvezi. Danes Amerikanci s pomočjo te mednarodne organizacije zanašajo nemir v svet in organizirajo narode in države proti Sovjetski zvezi. To je tudi vzrok, da še ni prišlo do mirovne pogodbe z zedinjeno Nemčijo. Oborožitev Nemčije bo po zatrdilu Višinskega končno pripeljala do vojne med zapadnimi zavezniki samimi. Medtem pa Sovjetska zveza — vse po zatrdilu Višinskega — nima nobenih napadalnih načrtov. Zato predlaga učinkovito nadzorstvo nad vsem atomskim orožjem in razorožitev vsaj za eno tretjino sedanje oborožitve. Vse to naj zagotovi trajni mir na svetu.

Zaradi zagotovitve miru na Koreji je predlagal Višinski, naj bi spremenili sestavo zastopnikov posameznih držav na bodoči mirovni konferenci za Korejo. Hotel je Višinski s tem doseči, naj bi na tej konferenci imeli več besede sovjetski prijatelji. Glavna skupščina Združenih narodov pa je ta predlog odklonila, ker je proti predlogu glasovalo 40 držav, za predlog samo 8 držav in 10 držav ni glasovalo.

Konferenca v Rimu

Te dni so se sestali v Rimu zastopniki zunanjih ministrov šesterih držav Montanske zveze (Francija, Belgija, Luksemburška, Nizozemska, Nemčija in Italija). Na tej konferenci naj bi sprejeli ustavni načrt za Združeno Evropo, ker more v Evropi samo sodelovanje vseh zagotoviti mir. Na konferenci v Rimu naj bi tudi razpravljali o nalogah in o pristojnosti bodoče evropske skupnosti. — Ko je italijanski ministrski predsednik Pella pozdravil udeležence te konference, je začel govoriti o važnosti Trsta za Italijo, namesto o važnosti evropske skupnosti za zagotovitev miru.

Posvetovanje v Straßburgu

V Strassburgu zboruje takozvana posvetovalna skupščina Evropskega sveta. Ta svet sestavljajo zastopniki 14 zapadno-evropskih držav. Tudi tam so se posvetovali, kako naj bi zagotovili mir v Evropi. Po dolgotrajnih razgovorih, v katerih se je pokazala neenotnost z ozirom na važnost evropske obrambne skupnosti, je glasovalo za potrebo te obrambne skupnosti 47 zastopnikov, proti jih je bilo 10. Socialisti Belgije, Velike Britanije, Francije in Skandinavskih držav niso glasovali, socialisti Nemčije pa so glasovali proti Evropski obrambni zvezi.

Končno so na tem posvetovanju sprejeli še resolucijo. V tej resoluciji poudarjajo, da Sovjetska zveza po Stalinovi smrti še ni dokazala popolne pripravljenosti za zagotovitev miru v svetu in da je zato treba delati naprej na vzpostavitvi Evropske obrambne skupnosti. Končno je izražena želja, naj bi se čimprej sestali „veliki štirje", ki naj bi ugotovili pogoje za ugotovitev miru v svetu.

Kje je Lavrentij Berija?

Sredi meseca julija je iz Moskve prispela presenetljiva vest, da je odstavljen do takrat vsemogočni sovjetski notranji minister in prvi namestnik ministrskega predsednika, Lavrentij Berija. Pozneje je bilo rečeno, da je bil izročen Berija vrhovnemu sodišču Sovjetske zveze, ker je „hotel izdati Sovjetsko zvezo zapadnim imperialistom in sovražnikom delovnega ljudstva".

Kakor je bila ta vest nepričakovana, tako je prišla sedaj še bolj presenetljiva vest. Po tej vesti naj bi se posrečilo zbežati v inozemstvo Beriju, in še nekaterim drugim vodilnim sovjetskim strokovnjakom pri raziskovanju atomske energije. Kako se je ta beg posrečil, ni povedano. Te vesti se širijo že nekaj dni po vsem zapadnem svetu, predvsem seveda v Ameriki. Vendar pa je zastopnik ameriškega zunanjega ministrstva na zadevno vprašanje odgovoril, da na to ne more dati nobenega pojasnila.

Po ameriških vesteh naj bi bil Berija z ostalimi begunci v neki državi izven Sovjetske zveze. V kratkem se mora pojasniti, koliko je na teh vesteh resnice.

Avstrijski odgovor Moskvi

Dne 22. septembra je bil na seji ministrskega sveta končno sestavljen odgovor, ki ga je predložila 23. sept. avstrijska vlada glavnemu odboru parlamenta zaradi sovjetske zahteve o določenem stališču avstrijske vlade z ozirom na avstrijsko državno pogodbo. Ta odgovor bo takoj, ko ga odobri odbor parlamenta izročen sovjetskemu poslaniku na Dunaju. O sklepu bomo poročali v prihodnji številki „Našega tdenika".

Obsodba v Varšavi

Pred poljskim vojaškim sodiščem v Varšavi je bil obsojen na 12 let ječe škof Kaczmarek. Trije duhovniki so bili obsojeni na ječo od 6 do 10 let in redovnica Valerija Niklevska na 5 let ječe. Vsi so bili obdolženi „vohunstva v korist Združenih držav in Vatikana". — V zvezi s to obsodbo piše vatikanski list „Osservatore Romano", da je bila glavna priča v tem procesu neki Korokiecki, ki je znan kot poklicni vohun in kot brezvestnež.

MARŠAL HARDING NA KOROŠKEM

V soboto pride na večdnevni obisk v Avstrijo šef britanskega generalnega štaba feldmaršal Sir Harding, ki se je mudil v Ljubljani in Zagrebu. Tam je prisostvoval jesenskim manevrom jugoslovanske vojske. Na Koroškem in Štajerskem bo maršal nadzoroval britanske čete v Avstriji.

Danski kralj Friderik IX

Po spremenjeni ustavi so bile ta torek na Danskem državnozborske volitve, pri katerih sta napredovali socialistična in kmečka stranka, nazadovali pa sta konservativna in radikalna skupina.

KRATKE VESTI

Dne 18. septembra je začela veljati mednarodna **pogodba o zaščiti človečanskih pravic** in temeljnih svoboščin.

Posvetovalna skupščina evropskega sveta je določila **zastavo Združene Evrope:** na plavem polju je krog s 15 zlatimi zvezdami (doslej 15 držav članic).

V soboto in v nedeljo, dne 25. in 26. septembra, obišče **Koroško državni predsednik** dr. Th. Körner. V Krivi Vrbi bo predsednik odprl v soboto vajeniško delavnico, v Beljaku pa v nedeljo vajeniški dom.

Dne 28. septembra bodo začele voziti na **progi Beljak — Trbiž** električne lokomotive, ker je elektrifikacija te proge končana.

Na Dunaju so se **posvetovali te dni** o političnem položaju veleposlaniki Združenih držav iz jugovzhodne in vzhodne Evrope, v Rimu pa italijanski poslaniki iz balkanskih držav.

Izmenjava vojnih ujetnikov na Koreji je končana. Zavezniki so izročili 70.158 Severnokorejcev in 5.639 kitajskih komunistov, medtem ko so komunisti izročili 7.842 Korejcev in 4.910 zavezniških vojakov.

Ameriški predsednik Eisenhower je imenoval za **vrhovnega poveljnika** ameriških in zavezniških čet **na Daljnem vzhodu** generala Johna E. Hull-a, ker gre s 1. novembrom sedanji vrhovni poveljnik general Mark Clark v pokoj.

Poveljstvo ameriške vojske bo v kratkem premestilo v **Evropo artilerijski oddelek** vojske z najmodernejšimi motoriziranimi topovi, ki morejo izstreljevati tudi atomsko municijo.

Ameriški **minister za delo** v Eisenhowerjevi vladi, Martin P. Durkin, je **odstopil**, ker ni mogel doseči spremembe zakona, ki jemlje delavcem nekatere pravice. Durkin je bil edini demokrat v sedanji ameriški vladi.

V nedeljo, dne 22. novembra t. l., bodo **državnozborske volitve v Jugoslaviji.** Verjetno bo postavljena samo ena sama kandidatna lista.

Starejši **sin predsednika nacionalne Kitajske,** generala Čang-Kaj-Šeka, po imenu Čang-Čin-Kuo, ki je tudi general, je na obisku **v Združenih državah** kot gost predsednika Eisenhowerja.

V četrtek, dne 24. septembra, **stavka v Italiji preko 4 milijone** delavcev in nameščencev, da bi tako izsilili zvišanje plač.

Politični teden

Po svetu . . .

V New Yorku zaseda glavna skupščina Organizacije združenih narodov. To je njeno osmo zasedanje. Na sporedu so v glavnem vprašanja Daljnega vzhoda: bodočnost Koreje, odnos do komunistične Kitajske in vse, kar je še s tem v zvezi. Glede Evrope so do sedaj malo govorili, evropska vprašanja: Nemčija, Avstrija, morebiti Trst — se načenjajo bolj po hodnikih UNO palače, niso pa seveda prav nič manj važna.

Zadržanje obeh taborov, ameriškega in sovjetskega, je tokrat stvarnejše kot je bilo na prejšnjih zasedanjih.

Gotovo se danes vsaka velesila močneje zaveda odgovornosti, ki jo ima napram človeštvu. Vsak prenagljen korak v današnji dobi pomeni igranje z ognjem in besede ameriškega zunanjega ministra Dullesa, da bi zadnje iznajdbe na področju vojne tehnike mogle uničiti vsako življenje na zemlji, imajo v sebi veliko in strašno resnico. Zdaj, ko so iznašli spet nove bombe, je že atomska bomba postala skoraj zastarela. In znana je resnica, da že vse velesile posedujejo lastne industrije za izdelovanje teh bomb. Če bi prišlo do tretje svetovne vojne, je na tehtnici obstanek človeštva.

Govorniki Zapada in Vzhoda so bili torej nekoliko previdnejši v svojih besedah. Prišlo je v raznih vprašanjih glede Koreje, Kitajske in članstva Indije v korejski komisiji do glasovanj, v katerih je Vzhod kot pričakovano podlegel. Opaziti pa je bilo, da so tudi Amerikanci morali zavzeti spravljivejše stališče, če si niso hoteli zapraviti simpatij mnogih držav.

V glavnem je skupščina UNO v znaku politične krize med Ameriko in Indijo. Vzrok je bilo nasprotovanje vseh ameriških držav in državic z Združenimi državami na čelu, da bi Indija bila v korejski komisiji. Kandidatura Indije je propadla. Potem je indijski predsednik Nehru imel govor, v katerem je ostro in prvič napadel ZDA, češ da je njihova politika preveč nepopustljiva. V resnici so tudi mnoge države, med njimi Anglija, soglašale z Nehrujem. Da bi Amerikanci obdržali iniciativo v svojih rokah, so zato morali popustiti. Ameriško časopisje je pričelo poudarjati, da nasprotovanje pristopu Indije ne pomeni, da bi Amerika ne vedela ceniti in spoštovati velikega indijskega naroda in prizadevanj njegovih voditeljev za splošni mir v svetu.

Sestra indijskega predsednika Nehruja izvoljena za predsednika sedanje skupščine UNO.

Amerikanci se njeni izvolitvi niso protivili in so s tem hoteli poudariti svoje prijateljstvo do Indije.

O govoru ameriškega zunanjega ministra Dullesa so mnogi mislili, da bo ostrejši. Očividno pa je Dulles upošteval tudi mnenja svojih zaveznikov, predvsem Anglije, ki so s skrbjo spremljali nekatere izjave ameriških diplomatov o osvoboditvi vzhodnoevropskih satelitnih držav izpod komunističnih režimov. Dulles je izjavil, da bo do tega pač prišlo, toda z evolucijo — torej mirnim potom in s pogajanji. S tem se je približal Churchillovemu stališču: zaenkrat združena Zapadna Evropa in nenapadalni pakti s Sovjeti.

Slejkoprej pa je še nekaj razlik med ameriškim in angleškim stališčem v mnogih zadevah, tako n. pr. glede bodočnosti Koreje, kjer bi Angleži raje videli združitev severnega in južnega dela ter odpoklic vseh tujih čet, medtem ko gre Amerikancem bolj v račun sedanja delitev, ker pač ne zaupajo tamošnjim komunističnim sosedam, da ne bi nasilno poizkusile uvesti njim podložen režim. — O Koreji tokrat pač ne bodo padle kake posebne odločitve, ker je jasno, da je treba istočasno urediti zadevo s komunistično Kitajsko. Ta ni članica UNO — indijski predlog, da bi jo sprejeli, je bil z veliko večino odklonjen. Dokler pa ni urejen odnos te države do UNO — z vsemi obvezami in pravicami — tudi o Koreji ni mogoče kaj trajnega skleniti.

Tudi Evropski svet zaseda

Te seje pa bolj sličijo vnetim debatam, kjer zastopniki raznih narodov in političnih ideologij izpovedujejo svoja stališča do aktualnih političnih vprašanj. Vse je neuradno, navzoči so delegati angleške Labour-stranke, francoskih Degaullistov itd. Tukaj govore manj o Koreji, pač pa mnogo o Nemčiji in Avstriji, pri čemer igra glavni moment Adenauerjeva zmaga in z njo v zvezi uspeh ameriške politike v Evropi: Atlantska zveza, evropska armada itd. Delegati zastopajo stališča svojih strank, zanimiva so pri tem nasprotstva med gledanji raznih socialističnih strank. Zastopnik angleške Labour-stranke je rezervirano in skoraj nepovoljno govoril o sprejemu Zapadne Nemčije v evropsko obrambno zvezo in je pri tem opozoril na razne nevarnosti. Belgijski socialist Spaak pa je odobraval Adenauerjevo politično linijo in naslovil celo nekaj opozoril na Francoze, češ da naj ne bodo prekratkovidni.

Na splošno je mogoče pač reči, da so Amerikanci v Adenauerju dobili močnega zaveznika, da pa je vprašanje ratifikacije evropskih protokolov s strani Francije s tem prej odloženo kot pa pospešeno.

Angleški maršal Montgomery in šef britanskega generalnega štaba maršal Harding na jugoslovanskih vojaških manevrih.

Na Hrvaškem so vsakoletni jugoslovanski manevri, ki pa so letos izvedeni v največjem dosedanjem obsegu. Obisku obeh največjih vojaških dostojanstvenikov Velike Britanije je zato pripisati dokajšnjo važnost.

Glede Trsta bo treba odločitve

Medtem se v tem pogledu med Jugoslavijo in Italijo v zadnjem tednu ni kaj novega zgodilo: Jugoslovani zahtevajo samostojnost in priključitev slovenskega zaledja k Jugoslaviji, Italijani pa plebiscit. Tri zapadne velesile so medtem sklenile sklicati konferenco, na kateri bosta sodelovali Italija in Jugoslavija, kjer bi poskusili najti kako rešitev.

Sovjetsko stališče: Svobodno tržaško ozemlje

Do zdaj se Sovjeti niso izrazili glede nove napetosti o Trstu. Pred dnevi pa je uradni časopis „Izvestja" zavzel stališče, da naj bo Trst samostojen, kakor je to v mirovni pogodbi z Italijo določeno.

Znaki kažejo, da bo glede Trsta prišlo do zanimivih potez.

. . . in pri nas v Avstriji

Poletje je navadno brez večjih dogodkov tako v zunanji in še prav posebej v notranji politiki. Letošnje poletje ni bilo brez važnih dogodkov v zunanji politiki. Ti dogodki pa so nujno vplivali na razgibanost tudi v notranji politiki. Ko pa se bliža jesenski čas, moramo računati s še bolj živahnim notranje-političnim življenjem. Saj mora vlada predložiti do 20. oktobra predlog novega državnega proračuna parlamentu v obravnavo. Še preje mora o proračunu razpravljati vlada na svojih sejah.

Že pregovor pravi, da je denar sveta vladar. Minister, ki ima v svojem proračunu visoke kredite, more s tem denarjem vplivati tudi politično na razpoloženje volivcev Zato se vsak minister tako krčevito brani, da bi ugodil finančnemu ministru, ki poizkuša izdatke čim bolj znižati. Saj mora vsak finančni minister skrbeti za to, da so izdatki v skladu z dohodki. Oni finančni minister, ki bi hotel več izdati, kakor pa znašajo dohodki, ne bi bil dober gospodar.

Te dni se je finančni minister **dr. Kamitz vrnil iz Združenih držav.** Takoj po svojem prihodu domov se je izrazil zelo optimistično in je zatrdil, da se mu je posrečilo dobiti možnosti **novega večjega investicijskega posojila** za dokončanje del pri nekaterih elektrarnah. Za nas je to še posebej važno, ker je pri tem kot prva na vrsti elektrarna Riesseck-Kreuzeneck na Zg. Koroškem. Tam bo našlo zaposlitev veliko število delavcev skozi daljšo dobo. — Razen tega je izjavil finančni minister, da bo mogoče dobiti tudi potrebne vsote za gradnjo **avtomobliske ceste iz Dunaja v Salzburg,** kar bo zopet dalo zaposlitev nadaljnemu velikemu številu delavstva. Končno je sporočil finančni minsiter, da bodo na razpolago tudi potrebne vsote za gradnjo **velike elektrarne na Donavi** pri Ybbs-Persenbeug-u. Tam bodo dela trajala več let, potrebna pa bo vsota preko poldruge milijarde šilingov. Ako se bo za vsa ta dela posrečilo dobiti potrebne vsote izven rednega proračuna, bodo razbremenjeni davkoplačevalci, ki bodo mogli ta denar porabiti za potrošnjo. To bi spet vplivalo na večjo proizvodnjo in na večjo zaposlitev ter na splošno izboljšanje življenjskih pogojev.

Zanimivo je, da je skoraj isti program, kakor ga je izdelal finančni minister dr. Kamitz že lansko leto pred volitvami in katerega so socialisti silno napadali, da je isti program v razširjeni obliki izdala **socialistična stranka kot svoj program.** Kar je bilo še lansko leto slabo in škodljivo za prebivalstvo, je letos postalo dobro in koristno za prebivalstvo. Taka je pač politika!

Tudi **OeVP je izdelala program političnega dela** za jesenski in zimski čas. V tem programu poudarja stranka predvsem nujnost razširitve podpor za otroke tudi na obrtnike in na male kmete, kar je gotovo zelo upravičeno. Nadalje bo poizkušala stranka doseči v parlamentu večje podpore za družine s takozvanim **družinskim izravnalnim skladom.** V ta sklad naj bi plačevali vsi oni, ki so brez otrok in pa oni, ki imajo po enega otroka. Nekaj podobnega imajo že vse kulturne države, ki se brigajo za napredek svojega prebivalstva. Končno je napovedal ing. Raab kot predsednik OeVP poenostavljenje in znižanje davkov.

Na možnost znižanja davkov bo od novega leta naprej vplivalo gotovo v precejšnji meri **prenehanje plačevanja zasedbenih stroškov.** Ko so prevzele plačevanje stroškov za svoje zasedbene čete že leta 1947 Združene države same in je letos dne 1. avgusta napravila isto Sovjetska zveza, sta morali nujno slediti tudi Velika Britanija in pa Francija. Najpreje je izjavil zastopnik Velike Britanije, da odpadejo zasedbene dajatve s 1. januarjem 1954. Te dni je isto izjavil tudi zastopnik Francije. Obe državi se bosta pa izognili velikim stroškom za zasedbene čete s tem, da bosta odpoklicali večje število zasedbenih čet domov. Doma so stroški za vzdrževanje vojske gotovo manjši kakor pa v tuji deželi.

S prvim januarjem bodo torej odpadli vsi razlogi za takozvani **zasedbeni davek** in bo to moral upoštevati tudi finančni minister pri sestavi državnega proračuna. Nepravilno pa bi bilo, če bi poizkušal ohraniti ta davek pod kakim drugim imenom. Ta denar naj bi dobili davkoplačevalci v obliki zvišanih prejemkov ali pa zmanjšanih dajatev. Tako bodo vsi davkoplačevalci občutili ne samo moralno, ampak tudi materialno veselje nad vsaj delnim odhodom zasedbenih čet.

Na seji vodstva OeVP je sporočil predsednik stranke, državni kancler ing. Raab, da želi **zapustiti sedanji prosvetni minister dr. Ernst Kolb sedanje mesto,** ker bo prevzel važno politično mesto doma na Predarlskem. Ta sprememba pa bo po izjavi predsednika vlade možna šele ob koncu leta. Kdo bo prevzel ministrstvo prosvete, ing. Raab ni natančneje povedal.

V sredo se sestane **glavni odbor parlamenta,** da se posvetuje o odgovoru avstrijske vlade sovjetski vladi zaradi avstrijske državne pogodbe. Do takrat bodo verjetno odgovorile sovjetski vladi o istem predmetu tudi vlade Združenih držav, Velike Britanije in Francije. Tako bo imel avstrijski parlament lažje stališče, ker bo že znan odgovor zapadnih velesil in bodo avstrijski poslanci pri svojem odgovoru mogli že upoštevati odgovore zapadnih velesil. Medtem se vedno bolj približuje 15. oktober, ko naj bi se sestali zunanji ministri „velikih štirih" v Luganu, kjer naj bi govorili tudi o Avstriji. Uganka je še, kaj bo napravila Sovjetska zveza.

Predsednica skupščine UNO: gospa Pandit

Je mlajša sestra indijskega predsednika Nehruja, rojena 18. avgusta 1900. Leta 1921 je poročila odvetnika. Bila je med prvoboriteljicami za indijsko neodvisnost v gibanju velikega indijskega filozofa in državnika Gandhija. Bila je s svojo sestro tudi zaprta.

Zdaj je mati treh otrok. Najmlajša hčerka je stara tri leta. Med leti 37 do 39 je bila voditeljica nekega pokrajinskega državnega instituta za vzgojo, med leti 1942 do 1944 pa predsednica vseindijske ženske lige. Leta 1943 je prišla iz zapora — bila je tretjič zaprta, vsega skupaj dve leti in devet mesecev — in se posvetila organiziranju pomoči bednemu prebivalstvu pokrajine Bengali. Mož ji je 1944 umrl.

Od 1944/45 je bila indijski poslanik v Združenih državah ameriških. Sodelovala je na raznih konferencah in imela predavanja v radiu. Takratne indijske zastopnike v letu 1945 v Organizaciji združenih narodov je imenovala angleške marijonete. Leta 1946 pa je že bila uradna delegatka Indije pri isti ustanovi. V Ameriki je izdala knjigo „Ko sem bila v zaporu". Ves čas do danes je voditeljica indijske delegacije za UNO. Dne 3. avgusta 1947 je bila imenovana za poslanika v Moskvi, potem ko so Angleži Indijo zapustili. Marca 1949 so jo poslali kot poslanika v Washington, kar je bila do leta 1951. Leta 1953 jo je indijska vlada poslala v Peking. Pozneje je prepotovala bližnji Vzhod, kjer je proučevala arabska vprašanja. Zdaj je predsednica skupščine Združenih narodov.

100 LET

Zveza krščansko-demokratskih strank

V mestu Tours-u v Franciji je bil v dneh od 3. do 6. septembra letos sedmi letni kongres Mednarodne zveze krščansko-demokratskih strank. Kongresu je sledil v dneh od 7. do 10. septembra mladinski kongres istih strank.

Kongresa so se udeležili zastopniki 18 držav, med njimi so bili tudi zastopniki Slovenske ljudske stranke (SLS), ki je bila letos spomladi sprejeta kot enakopravna članica te važne mednarodne zveze.

Kongres je bil v slavnostni dvorani mestne hiše v Toursu, začel pa je zborovanje predsednik zveze, belgijski minister A. de Schryver ob navzočnosti francoskih in ministrov drugih evropskih svobodnih držav. Najučinkovitejši govornik prvega dne zborovanja je bil predsednik francoske ljudske stranke, ministrski podpredsednik Pierre Henri Teitgen. V svojem govoru je poudaril važnost izboljšanja pravične ureditve socialnih odnosov vseh slojev naroda. Boljše življenjske razmere bodo omogočile močno in učinkovito obrambo evropske civilizacije, ki je po izvoru in vsebini krščanska.

Daljše poročilo in vsebino resolucije priobčimo v prihodnji številki „Našega tednika".

Romanje v Večno mesto

OD CELOVCA DO RIMA

Že dolgo mi je tlela iskrena želja, da obiščem večno mesto Rim. Dne 29. avgusta pa se mi je ta želja tudi izpolnila. Znano podjetje Millonig nas je primeroma ceneno prevažalo po krajih, katere hočem površno opisati.

Iz Celovca smo se odpeljali z vlakom ob pol šesti uri zjutraj do Vrbe. Tam smo počakali na avtobus, ki je kmalu prispel. Bilo nas je 37 oseb različnega spola in starosti, toda vsi z nekim navdušenjem in hrepenenjem, videti čimprej mesto ob Tiberi in poglavarja katoliške Cerkve.

Vreme je bilo krasno ves čas našega potovanja. Okrog poldneva smo prispeli v sončno Gorico. Poleg drugih zanimivosti smo si ogledali tudi spomenik na Oslavju, obiskali smo tudi Doberdob, kjer počiva toliko slovenskih žrtev izza prve svetovne vojne. Od tu nas je peljala pot po lepi asfaltirani cesti proti Trstu, kjer nam je že prišel nasproti častiti gospod Grmek, ki nas je popeljal najprej v akvarium. Tam smo si ogledali veliko število rib in živali, ki živijo v različnih morskih vodah. Nato smo se povzpeli na 92 metrov visok morski svetilnik, s katerega je lep razgled po prostranem morju, kot tudi po celem Trstu. Sledil je obisk pri sv. Justu, nakar nas je naš vodnik spremljal v slovensko vasico Dolino, ki je nedaleč od Trsta. Tam nam je velikodušno postregel častiti gospod Štuhec z rujno vinsko kapljico. Ni čudno, da smo postali po kratkem času razigrani in smo se polni humorja podali na Občine, kjer nas je že čakala dobra večerja pri šolskih sestrah. Prenočevat smo se me ženske odpeljale k šolskim sestram v mesto. Na povratku z Občin proti Trstu smo občudovale morje, na katerem je kar mrgolelo ribiških čolnov, ki je bil vsak opremljen z lučico. Naslednje jutro po sveti maši smo zopet zasedli naš avto in se odpeljali v smeri proti Benetkam, kamor smo prispeli v štirih urah.

Benetke! Kolikokrat sem sanjala o kraljici morja, kakor pravijo temu mestu, kjer namesto avtomobilov prevaža potnike na stotine čolnov, katere imenujejo gondole, njih veslarje pa gondoljerje. Benetke so vedno polne tujcev, ki občudujejo mesto, ki je postavljeno na stosedemnajstih otokih ali pravzaprav na tisočih in tisočih hrastovih debel, ki so zabita za trdno podlago v morska tla. Notranje mesto je prepreženo s 157 kanali, nad katerimi stoji 380 mostov z visokimi oboki, da pod njimi lahko vozijo čolni. „Veliki kanal", enak široki reki in podoben črki S, deli mesto v dva dela. Cest v Benetkah ni, temveč le ozka pota ali stezice, da se komaj izogneš. Le Markov trg je prostoren. Ta slovi kot najlepši na svetu. Tukaj stoji ponos in dika Benetk, velikanska cerkev sv. Marka, ki se po pravici prišteva k najkrasnejšim hišam božjim na svetu. Cerkev že stoji blizu devetsto let in daje prostora 25.000 ljudem. Po slogu je zidana v podobi križa. Ogromni stebri jo delijo v tri ladje. Po straneh je še mnogo kapelic z oltarji. Vse stene so iz svetlega rumenega marmorja. Le škoda, da je bil prepičlo odmerjen čas za natančen ogled tako velikanske cerkve in grobnice svetega evangelista Marka.

Zasedli smo zopet prostore v avtobusu in odrinili po velikanskem mostu iz Benetk proti Padovi, kjer smo obiskali cerkev, posvečeno svetemu Antonu, ki ga Padovanci kratko imenujejo svojega svetnika. Cerkev je zidana v krasnem romansko-gotsko-bizantinskem slogu. Dolga je 95, široka 34 in visoka 37 m. Ima sedem ogromnih kupol, dva visoka in nekaj manjših zvonikov.

V Padovi je še mnogo cerkva, le nekaj smo si jih mogli ogledati. Med drugimi tudi cerkev svete Justine, ki ima osem kupol in visok zvonik. V nji so relikvije svetega evangelista Lukeža. Po sladkem počitku v hotelu Pellegrino smo se odpeljali skozi mesta Ferrara, Ravenna, Rimini in mimo Ancone v Loretto, kjer smo zopet prenočevali. Predno pa smo šli k počitku, smo si še ogledali velikansko slovečo loretsko cerkev s krasno fasado in visokim stolpom. Široke stopnice držijo k velikim cerkvenim vratom. Tudi tukaj je nakopičeno toliko lepote in znamenitosti, da mi ni mogoče vsega opisati.

V jutru, dne 1. septembra, smo nadaljevali vožnjo proti Rimu. Med potjo pa smo obiskali še znano romarsko cerkev svetega Frančiška in cerkev svete Klare v Assisi-ju. Proti večeru pa smo končno zagledali v daljavi kupolo cerkve svetega Petra in nekaj minut pozneje smo bili v Rimu, ki ga imenujejo mater mučenikov in središče krščanstva.

800-letnica smrti sv. Bernarda

Katoliški svet je pretekli teden proslavljal slovitega cerkvenega učenika in cerkvenega očeta sv. Bernarda, ki je bil vodilni mož v 12. stoletju. Angleški zgodovinar Gilson pravi celo, da je 12. stoletje „vek sv. Bernarda in njegovega popotnega sandala". Slovenski narod ne more in ne sme mimo Bernardovega jubileja, saj je ta mož po svojih redovnih sobratih cistercijanih, ki so na slovenski zemlji imeli štiri velike opatije, posegel tudi v oblikovanje slovenske verske duše. Ni dvoma, da so velike cistercijanske opatije, kot Vetrinj pri Celovcu, Stična in Kostanjevica na Dolenjskem ter Št. Gotard-Monošter pri porabskih Slovencih, bila žarišča za versko-prosvetni ter gospodarski dvig slovenskega srednjeveškega človeka.

Za 800 letnico smrti sv. Bernarda je sv. oče Pij XII. letos na Binkošti izdal pomembno okrožnico „Doctor mellifluus" (Medeni učenik), v kateri poveličuje osebnost in zasluge tega izrednega svetnika. Izšel je iz plemiške rodovine na gradu Fontaine pri Dijonu v Franciji (rojen 1090). Sinu burgundskega plemiča Tecelina in Alethe so zaradi izredne darovitosti bila odprta vrata v življenje na stežaj. Mogel bi postati slovit učenjak, ugleden cerkveni dostojanstvenik ali pa imeniten svetni vitez, pa se je rajši odločil za meniško strogost v samostanu Cistercijan, za službo Kristusu Kralju. Vplivni mladenič je za vstop v samostan pridobil še 30 svojih tovarišev. Cistercij — Citeaux, ki je prav tedaj začel z reformo meniškega življenja po pravilu sv. Benedikta, je z Bernardom in njegovimi 30 tovariši dobil mlado silo, ki se je z vso vnemo vrgla na vzvišeno poslanstvo: poglobitev meništva na Zapadu, utrjevanje krščanstva med evropskimi narodi, pospeševanje versko-prosvetnega in gospodarskega izobraževanja. Iz Cistercija so silno naglo rastli samostani na sever in jug, zapad in vzhod. Okrog leta 1132 so Bernardovi „beli menihi" dosegli že slovensko zemljo v Stični na Dolenjskem. Sv. Bernarda pa srečujemo vsepovsod: v Burgundiji se odločno zavzema za samostansko reformo in strogo cerkveno disciplino, po vsej Franciji reformira škofije, odločilno posega v Italijo, Anglijo, Nemčijo. Neustrašen borec je za cerkveno enotnost in za pravega papeža. Za rešitev krščanskih sobratov v Sveti deželi izpod islama je ognjevit govornik. Celo kralji in cesarji se mehčajo po njegovi besedi, vstopajo na čelo križarjev.

Izredno pomembno je pa tudi njegovo notranje, slovstveno delo. Njegovo bogoslovno znanje in razsojanje je temeljito, kar kipi iz njega duh prve cerkve, izliva se v čudovitem obvladanju sv. pisma. Zgodovinsko, pravno, literarno znanje je izredno obsežno in stvarno. V Bernardu občudujete velikega latinista in stilista srednjega veka. Pesniško nadarjen je v svojem izrazu, udaren govornik v svojih govorih, beseda mu teče, kot bi rožce sadil, kot bi se mu med razlival preko usten (zato medeni učenik — doctor mellifluus). Bernard je bil mož velike kulture. Ta mu je služila le za to, da je proslavljal Boga, Mater božjo, svetnike, da je Cerkev božjo vodil k večji brezmadežnosti, svoje menihe in učence pa k čim višji svetosti.

Poln kreposti in trudov za kraljestvo božje in čast Device Marije je svetniško zaspal v Gospodu 20. avgusta 1153. Ob njegovi smrti je cistercijanski red že štel 309 mogočnih opatij. Že leta 1173 je sv. Bernard dosegel čast oltarja. Spričo svojih globokoumnih pridig in spisov je leta 1830 bil slovesno prištet med cerkvene učitelje. Sv. Bernard je tudi cerkveni oče, zadnji v njih vrsti.

Bernardovi sinovi cistercijani, iz katerih sta že do 1342 leta izšla dva papeža, 31 kardinalov, 350 škofov, so nadaljevali z velikim Bernardovim poslanstvom. Po vseh deželah so vtisnili svoj pečat: marijansko miselnost in pobožnost, liturgično vnemo za lepoto hiš božjih in sv. bogoslužja, ustanavljanje hospicev za popotne in bolne, studijske domove. Pospeševali so tudi znanost in umetnost. Njih arhivi in knjižnice so hranile in še hranijo veliko prevažnih dokumentov. Cistercijanski opat Janez iz Vetrinja nam je zapisal in ohranil spomin na knežje umeščanje pri Gospe Sveti, pri cistercijanih v Stični sta zajela prvo izobrazbo sloviti glasbenik Jakob Petelin — Gallus ter prvi slovenski dramatik Anton Linhart. In še se po cistercijanih nadaljuje kulturno delo in kulturna tradicija za čast božjo in kulturni dvig naroda. Dr. M. T.

Na tujem

Zamišljen hodim sem ter tja,
ugibam kod in kam.
Usoda se z menoj igra
in jaz se z njo igram.

Z bogastvom svet je obsejan,
za srečo vse drvi;
a moja tam, kjer bivam jaz,
še gola steza ni.

Jetnik iz lesenjáče zrem
čez plot tja v bližnji gozd,
kjer požvižgava črni kos,
na citre brenka drozd.

Na gričku v belo cerkvico
zamakne se oko. —
Potaplja sonce se v zaton,
nagiba dan v slovo.

Iz stolpa pa mi zvon doni
ob mraku vsak večer —
edino, kar me še krepi
in kaže rešnjo smer.

Limbarski

J. Š. Baar — Al. Nemec:

ZEMLJA IN LJUDJE

Roman

(36. nadaljevanje)

V diru so odhajali mimo in, preden so se gledalci zavedeli, si pomeli oči, glej, že je prijezdil na grič eskadron dragoncev . . .

V polju so dragonci, hej,
kam jih nesejo naprej,
netoliški konji?
Čez ravnine daleč tja,
kjer krvavi boj divja,
vojna, ta je zanje.

„Huzarji, huzarji," se je iztrgal iz grla krik. Na nizkih, kosmatih ogrskih konjih so se pripodili črni fantje, ožgani kakor cigani, z navoščenimi brki, zvitimi v tanke, na koncih zašiljene svaljke. Ti niso peli, samo grdo so gledali in kleli . . . Zdaj se je spet oglasila godba, dolga kopja so se zableščala v soncu, prikazale so se pisane čapke in že so prihrumeli ulani — ah, ulani — ljubljeni fantje! Vsakdo jih je pozdravljal, klobuki in robci so jim mahali v pozdrav, iz grl jim je donela naproti pesem:

Zeleni zdaj ulani
na boj hitijo zbrani
kot ta deroča voda.
Joj sablja vas poseka,
krvi bo tekla reka!
Oh, škoda vas je, škoda!

V Pisku na trgu — na malem in velikem — je taborila pehota. Stali so topovi in vozovi s strelivom. Otroci in odrasli so obkrožali vojake, govorili z njimi, jim nosili jedi, pijače, vojaki pa so peli in se smejali.

„Naši, naši, to so naši!" se je razlegal krik. Skozi odprta vrata vojašnic se je valila reka vojaštva, kakor če bi odprl zatvornice ogromnega ribnika Milava pri Drhovljah. Godba je igrala Radeckega koračnico, gole sablje častnikov so se svetile v soncu kakor srebro, bobni so tolkli koračnico, vojaki pa so, napeti kakor strune in izbočenih prs, korakali mimo nekakega generala z zelenim perjem in zlatimi našivi . . .

„Zapojte, fantje!" je zaklical Hrozny svoji stotniji, stotnik Hrozny, pravi oče svojih vojakov, sam je pesem začel in vojaki so povzeli za njim:

Regiment enajsti
saškega je princa,
v vojsko se odpravlja
s piseškega rinka.
Regiment enajsti
čez poljé koraka,
zadnjič gledaš, dekle,
svojega junaka.
Piseški junaki
bitko so končali.
Kje ostal je dragi?
V polju tam. Ne žali!

Stari general si je visoko na konju mirno vihal svoje sive brke in zadovoljno gledal na te razvite, smele sinove češkega juga. „Dobiti — vse moram dobiti z njimi," je srečno, zadovoljno govoril sebi in že je druga stotinja upirala svoje bistre oči nanj in druga pesem je kakor koral plavala v zraku. Pehota je šla na pohod, zapustila je mesto:

Očku bi podal desnico,
mamici poljubil lice,
če bi smel v domači kraj.
Zbogom sestre, zbogom bratje,
v boj gremo za dom — soldatje.
Mene več ne bo nazaj!

„Kam greste, fantje? Kam vas ženejo?" so vpraševali ljudje.

„Sami ne vemo," so odgovarjali vojaki iz vrst, „nad Lahe ali nad Pruse — v vojsko gremo — v ogenj," in so med pohodom stiskali roke znancem in neznancem ter spet zapeli:

Zbogom gore, polja, gaji!
Kadar padem v tujem kraji,
spomnim se domačih trat.
Sporočite moji ljubi,
da ne bom ji več s poljubi
božal lepi beli vrat.

Ženske so si otirale solze, tudi vojaki so se raznežili in ginjeni zaradi slovesa postali resni. Čudna zmes čustev jim je valovala v dušah. Prevladovalo je navdušenje, toda vanje se je mešala žalost. Ganila jih je zavest, kako jih vsi občudujejo, in ljubezen, s katero jih obsipavajo — videli so, kako se v tem trenutku vsi težko ločijo od njih, kako jih skoro ljubkujejo — in vse to se je zrcalilo tudi v napevu in čustvu pesmi, ki so jo zapeli. Najžalostnejšo kitico, ki je izzvenela kakor krik do neba, so prihranili za konec:

Podsrpenska božja Mati,
k tebi ranjeni soldati
bomo dvigali oči,
kadar bomo v lazaretu
zapuščeni v daljnem svetu
za cesarja umirali . . .
Misli bodo dom iskale,
nune rane obvez'vale . . .

Dalje ni šlo. Glasovi so se prelomili in namesto pesmi se je naokrog razlegal jok. Glasno ihtenje! Tudi vojakom so se orosile oči. Stara vojaška pesem jih je sedaj prevzela tako kot še nikdar, čeprav so jo stokrat malomarno peli kakor cele vrste drugih.

Sedaj so nenadoma začutili v teh okoliščinah in v tej družbi pesem takó, kot je nekoč privrela kakor curek iz skale iz duše nekemu neznanemu junaku iz piseškega kraja, začutili so, da jim je pesem izpregovorila, da jih je ganila. Toda zdajci se je, kakor da je vse to nežno razbolelo razpoloženje nenadoma zginilo, prebilo na svetlo nasprotno čustvo in trdi, mogočni glasovi so ponosno zagrmeli in vzneseno zapeli nove kitice:

Za te piseške junake
dragocene častne znake
je sam svetli cesar dal.
Z lastno je rokó v priznanje
polku dal odlikovanje,
da ga vsakdo bo spoznal.

Vsa okolica je pazljivo poslušala, kako je ognjevita pesem valovala po zraku in se je trda cesta tresla pod prožnim korakom. Ptice pevke so utihnile, ljudje so se ustavljali in gledali vojake, ki so korakali mimo in jih na nadaljni poti spremljajo samo še stare jablane ob prašni cesti.

Vojaki so odšli in izginili iz Piska, Budjejovic in Klatov. Odselili so jih na sever in na jug. Toda žgoč spomin nanje in vroče, naravnost ognjevito zanimanje za vojsko je ostalo v ljudeh.

(Nadaljevanje na 5. strani)

RADIONWEISS - schönstes Weiss!

CELOVEC

Nedeljska služba božja je ob pol deveti uri vsako nedeljo v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

Za Starčev spomenik

Lepo število Starčevih sodelavcev in sotrudnikov se je odzvalo z darili za nagrobni spomenik.

Največji živeči slovenski umetnik je izdelal načrt spomenika in tako bomo na Koroškem dobili v obliki nagrobnega spomenika znamenito umetnino.

Delo predstavlja skoraj dva metra visok kelih iz marmorja v primerni izdelavi in s primernim besedilom.

Razume se, da bo tako delo tudi stalo precej denarja. Radi tega se odbor za postavitev častnega spomenika ponovno obrača na koroške Slovence, da s svojimi denarnimi prispevki pomagajo do uresničitve tega načrta.

Nabrali smo doslej šest tisoč šilingov, naš cilj pa je deset tisoč. Pomagaj tudi Ti s svojim prispevkom.

Današnji številki našega lista prilagamo še enkrat položnice z besedilom za „Starčev spomenik". Poslužite se teh položnic!

Odbor

Slovensko kulturno društvo v Celovcu

VABILO

Slovensko kulturno društvo v Celovcu bo priredilo v soboto, dne 3. oktobra, ob 8. uri zvečer v hotelu Heimlinger, Völkermarkter Strasse

VINSKO TRGATEV

Na sporedu je tudi kratek komičen prizorček. Nato pa bo prosta zabava.

Rojaki iz Celovca in okolice, obiščite prireditev v čim obilnejšem številu. Imeli boste priliko videti v Celovcu prvič vinsko trgatev, ki bo gotovo za vsakega lep doživljaj.

Vabi odbor.

GLOBASNICA
(Rozalsko žegnanje)

Letošnje rozalsko žegnanje bo 27. septembra. Na predvečer od 6. do 7. ure je molitvena ura v farni cerkvi s priložnostjo za spoved. Farani so naprošeni, da na predvečer blagohotno sprejmejo prihajajoče romarje pod streho.

Dne 27. 9. zjutraj sv. maše od ½8. naprej. Ob 10. uri je pridiga in peta sv. maša (ljudsko petje z godbo na prostem). Ob 12. uri bo na prostem veseli družabni shod katoliške mladine.

Mladina, verniki, pridite vsi na starodavno priljubljeno božjo pot k sv. Hemi in Rozaliji.

*

Še na nekaj bi radi opozorili romarje, ki bodo šli ta dan na Rozalsko žegnanje k Sv. Hemi. Ko bodo šli skozi Št. Lipš na romanje in pa pri povratku z romanja, naj si ne pozabijo ogledati razstave strojev v **zalogi strojev Johana Lomška v Št. Lipšu.** Tam bodo videli kolesa, raznovrstne gospodinjske stroje, kakor šivalne stroje, pralne stroje in razne parilnike. Končno pa si boste tam mogli ogledati najraznovrstnejše kmetijske stroje v najmodernejši izdelavi in sicer vse od navadnega pluga, brane in kultivatorja, pa do najboljših sejalnih strojev, trosilnikov hlevskega in umetnega gnoja, univerzalnih agriastrojev, raznih črpalk, preš za sadje, kotlov za kuhanje žganja, gnojničnih sodov, puhalnikov, dvigal itd. — Še enkrat torej: Izplača se ogledati si to razstavo strojev v Št. Lipšu, ne zamudite te prilike, ko boste šli na Rozalsko žegnanje.

PODJUNSKA MLADINA NA VIŠARJAH

Že težko pričakovano mladinsko romanje na Sv. Višarje je za nami. Z vseh fara Podjune smo se zbrali v soboto, dne 19. septembra, zjutraj na glavnem kolodvoru v Celovcu. Bilo nas je čez 200. Navdušenje, ki je vladalo v našem mladinskem krogu, je bilo nepopisno. Mladina, polna mladostnega ognja in hrepenenja, je komaj čakala na vlak, ki naj bi nas pripeljal na kraj, o katerem smo sanjali in si ga želeli videti že vse poletje. Vendar se je končno uresničila naša želja.

Hitro so švigali kolodvori mimo nas in kmalu smo se znašli na italijanskih tleh. Po kratkem obisku farne cerkve v Žabnicah smo se podali proti Višarjam. Ko smo se pred ciljem zbirali, smo že čutili privlačnost te lepe cerkvice. Naši štirje duhovniki,

Pri nas na Koroškem

ki so nas spremljali, so skrbeli, da smo vsi opravili svojo romarsko dolžnost. Prehitro sta minila ta dva, v lepi skupnosti preživeta dneva, in zapustiti smo morali Marijino svetišče in se podati na vlak. Ko smo se dobrevolje in vsi zadovoljni vrnili v Celovec, je na mesto že legala tema in mi smo se razhajali na svoje domove.

ŽVABEK
(Na obisku ga je dohitela smrt)

V zadnji številki „Našega tednika" smo že na kratko omenili, da je nenadoma umrl v Žvabeku g. Jože Zupan. Medtem smo prejeli še drugo, bolj natančno poročilo, ki pravi:

Kakor vsako leto, tako sta tudi letos prišla 1. avgusta iz Slovenije v Žvabek Jože Zupan in njegova sestra Katarina, da obiščeta svojega brata Ignacija Zupana, župnika v Žvabeku. Kdo bi si bil mislil, da se bo letos to veselo svidenje s sorodniki spremenilo v tako bridko žalost.

Jože Zupan se je že pred kakimi tridesetimi leti močno prehladil, kar je imelo za posledico hud kašelj, ki je Jožeta mučil vedno huje. Težka bolezen se je Jožetu še poslabšala, ko so ga hitlerjanci med zadnjo vojno odvedli v zapore v Dunajsko novo mesto (Wiener Neustadt), od koder se je mogel vrniti šele po končani vojni leta 1945. Kljub bolezni pa je Jože še vedno vršil svojo mizarsko obrt. Še letos je svojemu bratu pomagal pri popravilih župnišča. V ponedeljek, dne 7. septembra, se je lotil še pleskanja župnijskih oken. Toda težka nadušljiva bolezen ga je tako utrudila, da je moral popoldne v posteljo. Na Malo Gospojnico se je počutil nekoliko boljše, zato je zjutraj še šel k sv. maši in zvečer je bil še pri skupni večerji z domačo družino. Naslednji dan pa se mu je bolezen poslabšala in zdravnik mu je z injekcijami olajšal bolečine. Kljub navideznemu izboljšanju je bolnik naslednji dan, v četrtek zjutraj, umrl, star šele 59 let.

Rajni Jože je bil rojen v Lešah pri Tržiču na Gorenjskem. V svoji mladosti se je izučil mizarske obrti v Vižmarjih pri Ljubljani. Za časa druge svetovne vojne je prišel k svojemu bratu, župniku na Obirskem, kjer so ga našli hitlerjanci orožniki in ga zaradi navideznega sodelovanja s partizani skupno s sestro Ivanko aretirali in Jožeta odpeljali v Dunajsko novo mesto, sestro pa v Königswarten. Po končani vojni sta se na pol živa rešila zaporov in se srečno vrnila domov.

Rajni Jože je bil človek starega kova. Rad je molil, hodil ob nedeljah in praznikih k sv. maši in tudi zakramente je rad prejemal. Pripovedujejo, da je posebno rad molil sv. rožni venec, katerega si je sam naredil, ko ni mogel dobiti pravega. Vse življenje je posebno goreče častil sv. Jožefa, zato mu je veliki priprošnjik tudi pomagal, da se je srečno rešil ječe in lepo, boguvdano umrl.

Brez dela ni mogel biti rajni nikoli. Ko se je popolnoma izčrpan vrnil iz zaporov, mu je sestra Katarina ponudila vso oskrbo. To pa je odklonil in se zopet lotil svojega poklicnega dela. Delal je neprenehoma in mu je smrt morala takorekoč iztrgati delo iz rok. Svoje stanovsko delo je opravljal z veseljem in zadovoljstvom, vedno je bil nasmejan, še zadnje dni pred smrtjo. Bil je res veselega značaja. Možato je prenašal tudi težko bolezen. Dostikrat cele noči ni spal, pa se je zjutraj kljub temu vedrega obraza in z veseljem lotil dolžnostnega dela.

Svojemu bližnjemu je rad pomagal, kjerkoli je le mogel. Bog ve, kolikim je posodil denar, ki ga ni nikdar več videl. Zato so ga pa tudi vsi, ki so ga poznali, spoštovali in ljubili. To je tudi pokazal pogreb. Čeprav je bil delaven dan, se je pogreba udeležilo veliko domačinov in prijateljev. K pogrebu je tudi prišlo pet okoliških duhovnikov, med njimi mil. prošt in dekan iz Pliberka, ki so vodili pogreb.

V svojem nagrobnem govoru so g. prošt zlasti omenili, s kako vestnostjo je rajni izpolnjeval zapoved praznovanja nedelje. Vseh šest dni v tednu je rajni vestno opravljal svoje stanovsko delo, sedmi dan pa je počival in dal čast Bogu, ko se je s pravo pobožnostjo in zbranostjo udeleževal svete maše.

Pokojni Jože je služil Bogu vse življenje. Zato so se gotovo tudi nad njim uresničile besede sv. pisma, ki jih čujemo ob pogrebu: „Blagor njim, ki umrjejo v Gospodu, njih dela gredo za njimi!" Rajni Jože pa ni samo umrl, ampak je tudi vse življenje živel v Bogu, zato je mogel vzeti s seboj v večnost prav mnogo dobrih del, za katera bo prejel od Boga večno plačilo.

Spominjajmo se rajnega Jožeta v molitvah in dobrih delih, če jih še potrebuje. Vsem sorodnikom, posebno pa še bratu, g. župniku v Žvabeku, izražamo globoko sožalje.

DOLINA PRI POKRČAH

Vsem vernim prijateljem te Marijine cerkve sporočamo veselo vest, da bo surova stavba do drugega dolinskega žegnanja v oktobru že stala.

Veliko sta se trudila mil. g. prošt Trabesinger in prejšnji dušni pastir preč. g. Štefan Messner. Bili sta že prej dve tomboli, kupili so opeko, apna je bilo že veliko pripravljenega in les so zbirali. Bilo je tudi nekaj komisij. Ker se je stvar že veliko let sem vlekla, ni čuda, da so nekateri že dvomili, ali se bo kdaj začela graditi cerkev. Potrebne so bile priprave, preden se je moglo začeti to veliko delo. Zato smo dolžni da se na tem mestu zahvalimo predvsem tema dvema „dušama" Doline, vsem dušnim pastirjem in vsem vernikom, ki so pomagali pripravljati. Mi smo sedaj svojo obljubo izpolnili in trkamo spet na vaša dobra srca. Stavba bo stala letos 120.000 šilingov in nam še manjka skoraj polovico denarja do te vsote. Zidarska dela je prevzela in zid postavila tvrdka Hans Primig iz Grebinja. Tesarska dela izvrši podjetje Matija Kutsche iz Celovca. Streho prevzame tvrdka Jožef Mayerbrugger iz Celovca, mizarska dela pa Simon Tischler, mizarsko podjetje v Dobju pri Grabštajnu. Okna bo delal steklar Leixl iz Celovca. Za okna iščemo dobrotnikov. Naj bi prevzela vsaka družina eno od 16 oken in bi plačala stroške. Posvečena naj bi bila okna spominu padlih v vojni. Kdor bi prevzel stroške za okno, bi se v dotičnem oknu zaznamovalo ime padlega. Za take prijave bomo hvaležni.

DOLINSKO JESENSKO ŽEGNANJE

Kakor je bila želja več dušnih pastirjev, se bo odslej prestavilo žegnanje zopet nazaj, kakor je bilo nekdaj, namreč **na drugo nedeljo v oktobru,** letos bo to 11. oktobra. Zato bogoslužje ne bo več na roženvensko nedeljo, temveč šele nedeljo navrh. Vzroki zato: Včasih so praznovali cerkveni shod v Dolini vedno na to nedeljo in šele pozneje je bilo to spremenjeno. Na 11. oktobra pred 90 leti je tedanji škof Valentin Wiery posvetil prezbiterij (to je bila dosedanja cerkev brez prizidave), poleg tega pa še po vseh farah obhajajo doma roženvensko nedeljo. Tako so pa tedaj lahko doma in pridejo dne 11. oktobra v Dolino. Sv. maše bodo od 7. do 12. ure.

Prav prisrčno vabljeni!

UKVE V KANALSKI DOLINI
(13. IX. 1903 — 13. IX. 1953)

Prav je, da se ob petdesetletnici spomnimo na veliko povodenj. Polovico pokopališča, 7 hiš in dva mlina je voda takrat odnesla, poleg tega pa je zasulo večji del hiš. Tedanja oblast je svetovala ukuškim gospodarjem, naj bi novo vas pozidali na bolj varnem kraju, do sporazuma pa ni prišlo.

Še danes pripovedujejo ljudje, kakšna nesreča je bila takratna povodenj in v kakšni revščini in uboštvu so ljudje tedaj živeli. Zato so se verni Ukvani zaobljubili majniški Kraljici, da jo bodo vsako leto na obletnico nesreče počastili s procesijo okoli vasi. Kip majniške Kraljice, okrašen s cveticami, nesejo štiri dekleta, oblečene v narodno nošo; medtem pa pevski zbor poje litanije in najbolj znane Marijine pesmi. Različno od vseh drugih procesij je ta procesija za nas Ukvane še posebnega pomena: cela vas je navdušena in vsi, ki imajo le malo posluha, prepevajo lepe pesmi, ki odmevajo enkrat od Podgorskega drugič od Sušega vrha.

Mnogo stvari se je med tem časom že spremenilo in marsikaj smo že doživeli. Tu pa tam so nam poskušali to in ono odvzeti, tudi to, kar nam je najdražje. Vendar moramo še nadalje zaupati v našo Kraljico. Ona je velikanski jez, kateri nas brani pred poplavo in pogubo, ne brani samo naših duš, ampak varuje tudi naše domove, naše petje in jezik, in našo cerkev, ki smo si jo z velikim trudom sezidali. Ne smemo obupati, čeprav nas tudi tisti ljudje, ki bi mogli biti nam naklonjeni in nam pomagati, nočejo poznati, temveč nam hočejo odvzeti še to, kar nam je ostalo. Zato zaupajmo v našo nebeško Mater in jo prosimo, naj nam pomaga, da ne obnemoremo.

Tr.

† Dr. Valentin Mörtl

V nedeljo, dne 13. septembra, je umrl na Vranskem pri Celju tamkajšnji župnik dr. Valentin Mörtl. Pogreb je bil v torek, dne 15. septembra, ob 10. uri na pokopališče na Vranskem. — Pokojni je bil rojen dne 11. februarja 1884 v Melvičah, v mašnika je bil posvečen v Celovcu dne 21. julija 1907, leta 1913 je postal župnik pri Sv. Juriju na Strmcu v rožeški dekaniji. Po koroškem plebiscitu je odšel zaradi takratnih razmer na Koroškem v Jugoslavijo. Tam je bil nekaj let župnik in dekan v Marenbergu, leta 1925 pa je prevzel župnijo na Vranskem pri Celju.

Pred tremi tedni ga je zadela kap in je ohromel. Pa so ga zdravniki spravili zopet na noge, pa le začasno. Stanje se je očividno boljšalo in bolnik je pisal prijatelju, da bo še maševal pri sv. Barbari. A ni bilo tako, zopet ga je zadela kap in je podlegel. Pogrebnemu sprevodu je prisostvovalo štiriinštirideset duhovnikov, na čelu prevzvišeni škof lavantinski dr. Maks Držečnik. Ob odprtem grobu je sledil govor govoru. Zlasti vranski župan je govoril pretresljivo. G. župan je poudarjal veliko priljubljenost pokojnega povsod, kamor koli ga je privedlo življenje.

Kjerkoli je služboval, začenši od Grabštajna na Koroškem do Vranskega, bo ostal nepozabljen. Naj v miru počiva vsaj zdaj, ko mu življenje pravega miru ni dalo. Koroški Slovenci se rajnega spominjajo, ki je bil, četudi preganjan, vedno vesel in šaljiv ter obžalujejo, da je kakor tudi nekateri drugi duhovniki, po plebiscitu odšel iz svoje ožje domovine. Requiescat in pace!

Sto let pivovarne Reininghaus

Druga največja pivovarna Avstrije — Letos 460.000 hektolitrov

Te dni praznuje stoletnico obstoja pivovarna Reininghaus v Puntigamu pri Grazu. Pivovarno sta ustanovila leta 1853 Johann Peter in Julius Reininghaus. Vse do danes je ostala pivovarna v lasti družine ustanovitelja pivovarne, v lasti družine Reininghaus.

Pivovarna Reininghaus je druga največja pivovarna Avstrije, je najmoderneje urejena in je ravno letos ob stoletnici dosegla nov rekord, ko je izdelala in dala v promet 460.000 hektolitrov piva. Edinstvena je v pivovarniškem obratu popolnoma avtomatična ureditev sladarne, ki je bila urejena lansko leto po najmodernejših načelih. Konstrukcijski mehanizem te naprave je v glavnem izsledek delavcev in nameščencev pivovarne same.

V bistveni zvezi s pivovarno je tvornica špirita, ki proizvaja letno 22.000 hektolitrov špirita, nadalje tvornica kvasa, likerjev in kisa.

Skoraj vse ureditve obširnih pivovarniških naprav, ki so bile med vojno močno poškodovane, so bile po vojni na novo preurejene in modernizirane. Med vojno je padlo na pivovarniške naprave 386 bomb, ki so povzročile seveda velikansko škodo. Bombardirana pa je bila pivovarna, ker je bila nameščena v pivovarniških kletnih prostorih tovarna tankov.

Ob priliki 100-letnice pivovarne Reininghaus so dobili delavci in nameščenci pivovarne posebne nagrade v skupni vsoti enega milijona šilingov. Razen tega je za delavstvo in nameščenstvo pivovarne tudi v vsakem oziru primerno poskrbljeno, saj je urejen poseben športni prostor, posebno kopališče in še druge zdravstvene in družabne ureditve.

Slovenci v Argentini

Kaj radi beremo, če nam popotnik piše iz tujih krajev, še rajši, če nam je dopisnik znanec in nas navdaja skrb, da se nam znanec ne ponesreči. List „Duhovno življenje" nam popisuje življenje Slovencev, ki so zašli v Argentino (1953 str. 448). Iz tega spisa povzamemo sledeče:

Prihod v Argentino

„Nismo znali jezika, nismo vedeli, kam se obrniti. Stiskali smo se v izseljeniškem hotelu. Zelo so trpele družine z malimi otroki, odrasli otroci pa so kmalu našli dela in kruha. Oče in mati sta navadno odšla na kinto-pristavo, sinovi v tovarno, dekleta so našle službe kot hišne. Odrasli fantje, ki niso bili vezani na družino, pa so odšli na petrolejska polja na jugu države. Odpeljali so se tja z avionom in se naselili v vetrovni Patagoniji. Ko so si ti fantje nekoliko opomogli, so se pa vrnili v Buenos Aires (pomeni Dobri zrak), kamor jih je gnala želja, ustanoviti si lastno družino. Naselbina, kjer so se izseljenci najprej ustavili, se imenuje Komodora in je od glavnega mesta Argentine 1850 km oddaljena. Lega Komodora je približno ista, kot lega Slovenije, ali dežela trpi po hudem vetru, ki razsaja vse leto in to radi tega, ker tod ni gozda, ki bi vetrove ustavil. Avion daljavo v osmih urah prevozi, ali pelje samo dvakrat v mesecu in je tedaj popolnoma zaseden. Sicer pa avion Slovencem v Argentini pomeni še neko razkošje. V Severni Ameriki in v Kanadi je avion navadno vozilo. Zjutraj ob 5. uri se avion v Buenos Airesu dvigne, ob 12. uri pa si v Komodoru, za vožnjo se plača 590 pezov."

V Komodoru

Slovenci v Komodoru se versko dobro držijo in so srečni, če jih od časa do časa obišče duhovnik. Ljudem je težko, spovedovati se v tujem jeziku. Leta 1949 je te Slovence prvi obsikal g. Orehar, kmalu za tem prevzv. škof dr. Rožman. S škofom je prišel g. Janez Hladnik. Dve leti za tem so ostali sami, potem jih je obiskal g. Jurak, ki o svojem potovanju pripoveduje v „Duhovnem življenju". G. Jurak je kmalu spoznal, da je treba rednega stika z ljudmi. Polovico potnih stroškov so plačali fantje v Komodoru, polovico pa g. Jurak sam.

G. Jurak zagotavlja, da je obisk pri Slovencih, ki redkokdaj čujejo božjo besedo v svojem jeziku, veselo doživetje za duhovnika.

V avionu

Dne 26. februarja se je g. Jurak vkrcal v avion. Izprva občutiš tesnobo pri srcu. Nenadoma plavaš visoko nad pokrajino, gledaš na globino pod seboj in premišljuješ, kam boš spravil kosti, če bi avion treščil na tla. Ko si pa prestal prvi polet, zaupaš v železnega ptiča in vožnja v avionu postane užitek, ki ga več ne pozabiš. Brzine v avionu ne občutiš. Dokler so zračne plasti enakomerno razdeljene, avion mirno plava. Ko vozilo pride do zračnih jam, se začne ples. Nenadoma pade aparat nekaj desetin metrov, pa se takoj zopet dvigne. Za marsikoga se tedaj začne morska bolezen. Ob sedežih so pritrjene papirnate vrečice, kjer se odda, kar človeka teži. Ženska pa hodi od sedeža do sedeža, da pospravi in pomije.

„Dvignili smo se še v temi. Pod nami je ležala ogromna zelena plošča, po kateri so se pasle črede goved. Od časa do časa je zableščalo kako naselje. Ob 8.30 smo prvič pristali v mestu Bahia Blanca. Levi motor menda ni pravilno deloval. Na letališču so ga hitro razstavili. Z mešanimi občutki so potniki gledali to delo. Kaj če motor v zraku odpove? Bilo je vse v redu in spet smo plavali. Leteli smo vzdolž patagonske obale. Na eni strani letala je bleščal modri Atlantik, na drugi turobna mrtva patagonska zemlja. Reki Rio Kolorado in Rio Negro sta nam povedali, kje da smo. Preleteli smo zaliv Svetega Antona, kjer se konča železniška proga in se začne avto-cesta v Komodoro.. Tukaj smo zavili v notranjost Patagonije ter pristali v mestu Trelew. Postanek je trajal petnajst minut in spet smo bili v zraku. Dobili smo ukaz, da se je treba dobro privezati na sedež. Dvignili smo se na Patagonsko planoto, ki leži 800 m nad morjem. Prvi pozdrav patagonskega vetra nam strese letalo. Nato smo se dvigali in padali, veter je tulil okrog aviona, obkrožili so nas oblaki, beli kakor golobi. Nad nami je bilo sinje nebo in sonce, pod nami morje belih oblakov. Od časa do časa se je koprena pretrgala in zopet smo gledali morje. Poldrugo uro nas je premetavalo, potem pa smo došli v Komodoro, kjer so nas pozdravljali stolpi petrolejskih vrelcev, raztrešeni po vsej pokrajini. Od Komodore pelje železnica 16 km daleč v deželo in pride v kolonijo Sarmiente. Tukaj smo med Slovenci. Tukaj je nastalo lično naselje. Samci stanujejo v lepih hišah, kjer ima vsaki svojo sobo z vsem komfortom naših dni. Družine imajo hiše, ki jih je zgradila petrolejska družba. Vsaka hiša ima tri sobe, obsežno kuhinjo, ima napeljan plin, ima svojo električno luč. Okoli hiš so si slovenske družine nasadile vrtove, kjer pridelujejo zelenjavo in krompir in drugo povrtnino. Ob hišni ograji te pozdravljajo cvetlice, ponos slovenskih gospodinj. Tudi za versko življenje je poskrbljeno. Družba je zgradila obsežno cerkev, v kateri bere vsako nedeljo duhovnik salezijanec dve sveti maši. Stanoval sem pri gostoljubni Krevsevi družini. Takoj sem začel z obiski. Najprej v samskem delu, nato v uradniški skupini, kjer živita g. inženir Vivod in g. Cuderman. Povabil sem ljudi na duhovno obnovo, ki je bila v soboto pred kvatrno nedeljo. K tej obnovi so skoraj vsi prihiteli, vse pa tudi med Slovenci ni več zdravo."

Gospodinjski tečaji

V dneh od 3. do 6. septembra so šolske sestre v št. Jakobu v Rožu priredile tečaj za konserviranje sadja in sočivja. Teden navrh je bil tak tečaj v Št. Rupertu. Oba tečaja sta bila zelo dobro obiskana in sta tako tudi letos potrdila pravilnost dela šolskih sester, ki s tečaji za konserviranje dopolnjujejo svoje delo v zimskih tečajih.

Čeprav letos na splošno primanjkuje sadja, so se sestre potrudile, da so bile vse vrste sadja za konserviranje na razpolago, da so dekleta sama lahko pri praktičnem delu videla vse načine konserviranja.

Tudi sadeže iz vrta, kakor paradižnike, papriko, fižol in drugo so v veliki količini konservirali in tako pripravili potrebno tudi za zimske tečaje.

Pri vsem praktičnem delu pa sestre tudi na duha niso pozabile in tako je zaključna prireditev v Št. Rupertu postavila vrsto deklet na oder z našo domačo pesmijo, kratkimi prizori iz življenja v gospodinjski šoli in z igro „Gojenka".

Govornik g. župnik Kaselj pa je v svojih izvajanjih naglasil, da mora dekle tudi v svoji izobrazbi predvsem v svoji srčni in strokovni izobrazbi korakati s časom, če hoče ostati sodobna. Zelo razveseljiv je torej pojav, da se dekleta v takem številu zanimajo za gospodarske in gospodinjske tečaje pri šolskih sestrah.

Ob priliki šentruperskega tečaja je bila ustanovljena tudi zveza bivših gojenk gospodinjskih tečajev z nalogo, da preko tečaja s skupnimi prireditvami goji in utrjuje zveze, katere so ustvarili zimski meseci v gospodinjski šoli. Na tako zvezo so dekleta že dolgo čakala in je upati, da bo ta zveza prav zares povezovala dekleta obeh šol v eno skupnost dela in hotenja.

Posebej še opozarjamo, da se bliža čas prijav za zimske tečaje svojemu koncu in tako naj starši ne zamudijo prilike, da pošljejo svoje hčerke v gospodinjski šoli k šolskim sestram v Št. Rupert ali v Št. Jakob.

Kotiček kranjskega Janeza

Kakor nadležna konjska muha avgusta meseca, prav tak sem bil tudi jaz januarja, ko sem tiščal v gospoda urednika, naj vendar takoj da natisniti moj dopis v „Naš tednik", da bodo dečle vedele, da sem se predal sladkemu zimskemu spanju.

Gospod urednik, učen mož, pa je stvar modro preudaril. Z rdečim svinčnikom je na pismo dal pripombo: gre v tisk aprila meseca.

Ko so koroški pobiči aprila zvedeli, da je Kranjec v brlogu prespal zimo, so se silno raztogotili. Sami sebe so zmerjali s šlevami — se jezili na g. urednika, kleli Kranjca, da so se meglice delale.

Pa so med sabo Hanzeji in Jozeji modrovali: „Nekaj nas krepkejših bi lepo na kakšno vižo preplavalo lužo, se približalo k brlogu in spečemu Kranjcu razčesnili glavo. Sedaj nam ne kaže drugega, kakor da smo s kranjskim Janezom kar moč dobri in ga na kakšen lep način pripravimo do tega, da preneha plesti štreno z našimi dečlami. Pisali mu bomo prav ljubeznivo pismo in mu povedali naše zahteve."

Rečeno in storjeno.

Na „Koroško pismo kranjskemu Janezu", z dne 25. junija, v št. 26 „Našega tednika", odgovarja Janez sledeče:

Dragi moji žlahtniki!

Z veseljem sem prečital Vaše vrstice. Prav pri srcu mi je hudo, ker vidim, da se Vaši zahtevi ne bom mogel pokoriti.

Če že na vsak način moram nekaj Vam za pokoro storiti, tedaj mi pripeljite črnega vola in Vam ga izperem, da bo bel kakor tisti „dedek mraz".

Na žegnanje me vabite in bi prav rad prišel — sedaj pa ne vem — prižmaga se mi, ker mojih „treh dečel" niste povabili. Bi sedaj morda to še storili? Če bom prišel, bom že pazil, če boste res koroški pobiči kupili vsaki dečli po srčku dva — moje dečle v tem primeru dobijo vsaka po tri in zraven še druge reči.

Vem, da bi se Hanzejem in Jozejem dobro zdelo, če bi L. Mojca Kranjca v kislem zelju „tenstala", pa ga ne bo, kakor sedaj kaže. Troje dni je bila Mojca res bojevita, odkar pa na sliki gleda premili moj obraz, je postala mehkejša — skoprnela bi od žalosti, če bi kdo drugi meni skušal las skriviti. Nerad se hvalim, pa rečem vseeno: v mokro vodo skoči Mojca za me, če treba, tako na hudikovo me ima rada.

V upanju, da si ostanemo dobri prijatelji, to pismo zaključim in vse poštene koroške fante lepo pozdravljam.

*

Še posebej pozdrav Jurčevemu Hanzeju v Kanadi. Ja, Bog Te je dal! Ne bo dolgo, ko bom pri Tebi. Ker pišeš, da si „kelnar" v mednarodni gostilni, smem pričakovati, da mi boš postregel z jedjo, ki je meni najljubša — je ne bom imenoval, da se jim pri „Našem tedniku" ne začne še papir kisati.

Kranjski Janez

Romarji,

ki boste šli v nedeljo, dne 27. 9. 1953, k Sv. Hemi na Rozalsko žegnanje, nikar si ne pozabite ogledati v Št. Lipšu razstave strojev in koles v zalogi strojev

JOHAN LOMŠEK

ZAGORJE — ŠT. LIPS, P. EBERNDORF

Vsakdo se je zanjo zanimal. Ne samo Sejpka, Kavalir in Sekyra v Putimi, Kolisek in Krajic v Hradišču in vdova Mastná v Smrkovcah — ne samo ti, ki so imeli v vojski sinove, temveč tudi vsi ostali, stari in mladi, so se z živim zanimanjem predajali misli na vojsko. O vojski se je mislilo, samo o njej se je govorilo in pelo.

Posli so hodili po vasi v vrsti in ob jasnih večerih se je v daljavo slišalo njihovo navdušeno petje:

Je rekrutov brez števila,
sabljam brusijo rezila.
S puške bliska se jim spet
naostreni bajonet.

Že kovač podkove kuje,
v ognju jeklo jim kali.
Naši bratje v kraje tuje
v boj nad Turka so odšli.

Beli koleščki črnega bezga so dihali v zgoščajoči se mrak opojno vonjavo, na putimskem visokem mostu čez Blanico so kakor žalostna jata golobic stala dekleta in, komaj je izzvenela fantovska pesem, so se dvignili v nebo žalostni dekliški glasovi:

Na piseškem rinku
regiment vojakov
zadnjič stal je v vrsti,
nemi voj junakov!

Hrastove mladike
jim krasijo čake,
vojska nam bo vzela
ljubljene junake.

Na kapah vihrajo jim vejice,
zelene jim vejice dobove,
oj fantje na vojsko odhajajo,
le Bog ve, če kdaj še se vrnejo.

Tudi starim se ni ljubilo iti spat. Možje so posedali v gostilnah, žene pred hišami na pručkah in so si pripovedovale, kar so slišale od mož. Krožile so povesti o pruskih vohunih, o častnikih, preoblečenih v menihe, o tem, kako se je Benedek dvignil od Olomuca, kako na Češko drvi pruska vojska in da se jih naši tako veselijo, da jih komaj zadržujejo, tako hrepenijo, da bi se že udarili z njimi.

Samo en človek je bil v Putimi, ki je sicer tudi poslušal, toda molčal, trdovratno molčal. To je bil Cimbura. Občina je sicer vedela, da ni zgovoren, toda njegovo trmasto molčanje sedaj v tej splošni razburjenosti jo je dražilo. Zdelo se jim je izzivalno in vredno kazni.

Cimbura je bil že spet posebnež. Ni hodil z občino, bil je izjema — tega pa nobena družba ne prenese. „Z volkovi mora iti — kdor se z volkovi druži," tako neizprosno terja nastrojenje množice . . .

Grbasti Vencelj je dnevno prinašal pošto iz Piska. Željno je nanj čakala truma ljudi pred šolo. Ko je spoten in utrujen pritekel, je že od daleč molil časopis župniku Skali. Radovedna tišina je na mah zavladala naokoli. Žareče plapolajoči pogledi so se zapičili v razgrnjeni časopis, iz katerega je župnik počasi in glasno bral vaščanom.

Tako so v Putimi zvedeli, kako so odnesli iz Prage, iz zakladnice pri sv. Vidu, svetovaclavsko češko krono, kako se kanoniki pripravljajo, da skrijejo grob sv. Janeza Nepomuka, kako bežijo iz severne Češke uradi z blagajno v Prago in kako za njimi ljudje begajo v gozdove in jemljejo s seboj živino. Kar ne morejo odnesti, zakopljejo. Tudi otroci so željno poslušali. Kakor ptički iz gnezda so kukali skozi odprta okna v šoli, vsak s kosom belega platna v rokah, toda prsti so počivali in niso vlačili nitk narazen. Šele tedaj, ko je duhovnik prečital in so se zunaj razšumeli glasovi, so se šolarji vrnili v klopi in so se roke in prsti spet marljivo gibali in pukali.

Namesto branja, pisanja in računanja so se tudi otroci brigali za vojsko in pripravljali za ranjence pukanico in platnene ovoje, kakor je naročil okrajni glavar. Kri je že tekla . . . Prusi so zasedli Draždane. V Prago so pripeljali prve ranjane Sase.

„Samo da naši pridejo! — Samo da se armade združijo — pa bodo Prusi videli," so kričali ljudje. Kri jih je dražila, dražil jih je tudi umik Sasov in naravnost goreli so od želje, da bi prišla novica, kako so se naši polki postavili Prusom v bran kakor zid in zaklicali „niti korak dalje!" ter lačne Braniborce spet podili kakor backe.

„Tako, tako, in ne drugače," so zatrjevali župnik, učitelj in pivovarnar . . .

„Ta zvezda, pravim, je slabo znamenje," si je drznil pripomniti Kolařik in za trenutek so vsi osupnili. Da, spomnili so se, kako so časopisi pisali, da se je na severnem nebu v ozvezdju Krone nepričakovano pojavila nova zvezda, žarela in trepetala, potem pa se je počasi zgubljala, dokler ni ob koncu maja ugasnila in povsem izginila. To je bila neprijetna pripomba in vsi so bili jezni na Kolarika, da je vzel zvezdo v spomin, molčal naj bi in delil veselo razpoloženje z drugimi, ne ga kazil in zastrupljal njihove lepe nade.

„Da se ne bo tako končalo, kakor v letu devetinpetdesetem na Laškem," se je zdaj spomnil župnik . . . V duhu je videl novi spomenik, še pred kratkim postavljen v piseškem parku za starim dekanskim poslopjem. Na kamenitem podstavku so postavili leva v boju s kačo, ki se ovija leva.

Napis v zlatih črkah, ki jih je nosil podstavek, jim je v tem strašnem trenutku jasno stopil pred oči: „L. G. 1859 je, hrabro se bojujoč, v krutih bitkah pri Melegnanu dne 3. in pri Solferinu dne 24. junija padlo junaške smrti osem sto šestdeset mož iz češkega 11. polka." Ah, na to še mlado rano so se spomnili. Kaj se je vrnilo iz njihovega ponosnega regimenta? Ni se vrnil ne stotnik Bayer, ne Berg, tam na bojišču so ostali častniki župan, Priborsky in Čermak in z njimi skoraj devetsto njihovih ljudi, zraslih in vzgojenih tu v piseškem vojnem okraju.

„Tisto leto je grozno žarela na zapadu ognjena repatica," se je spomnil Rouček in z negotovim, pridušenim glasom občini to povedal. Nihče mu ni odgovoril ali nasprotoval, kajti resnice ni mogoče zatajiti. Vsi se še z grozo spominjajo tiste strašne prikazni na nočnem nebu.

„Babe ste, praznoverne babe, ne možje," se je tedaj razvnel med grobno tišino Klasek. „Ne zvezda, ampak topovi odločajo v vojski in teh naši imajo! Na tisoče jih peljejo s sabo, vse bodo z njimi razbili, kar se jim bo postavilo v bran. In potem naši konji proti nemškim! Ah, čemu bi se jezili . ." Vsi so si hvaležno oddahnili. Črni oblaki so zginili, tesnoba je prešla, spet se je vrnilo brezskrbno, zmage si svesto razpoloženje.

„Tako je, tako! Klasek ima prav!" so hvalili njegove odrešilne besede in se spet rade volje predajali svetlim nadam.

(Dalje prihodnjič)

Hlapec Jernej

Našega velikega Cankarja poznate? Mojstra slovenske besede, ki je med drugimi deli spisal žaloigro hlapca Jerneja na Sitarjevem domu. Kar je rastlo na domu, je bil sad pridnih Jernejevih rok. Ko je prevzel posestvo mladi gospodar, je odslovil že postaranega Jerneja. Dolgo hlapec ni mogel razumeti, da je možna taka krivica na svetu in nad njim, nato je romal do vseh dobrih ljudi in do vseh oblasti, da si izvojuje prisluženo pravico. Naletel je na gluha ušesa, niso ga hoteli ali ne mogli razumeti, končno se je vrnil strt domov in zažgal Sitarjev dom.

Ali se vam ne zdi, da je tudi z našim narodom nekako tako kot s hlapcem Jernejem? Dolga desetletja že se borimo za mrvico kulturne pravice. Vsi naši uki so vedno spet razočarani in z žalostjo moramo vedno spet ugotavljati, da smo od cilja oddaljeni kot prvi dan. Mislimo na Einspielerja, ki se je s toliko vnemo vrgel na delo, da bi prepričal Nemce o upravičenosti naših zahtev! O tem našem vodji pripovedujejo, da je na smrtni postelji z žalostjo ugotovil brezuspešnost svojega večdesetletnega prepričevanja Nemcev. Mislimo na Grafenauerja, tega dobrosrčnega in duhovitega narodnjaka! Vse svoje življenje kot mož je posvetil boju za narodno pravico. O njem pravijo, da je ohranil bojevitost in duhovitost še do zadnjih dni, a njegova vera v Nemce je bila docela omajana.

Tudi mi gradimo kot Einspieler in Grafenauer. Gradimo in čakamo časa, ko si besede in dejstva, postave in stvarni položaj ne bodo nasprotovale in nam bo res dana ravnopravnost. Čakamo, da se Nemci naučijo spoznavati, da se stremljenja, nas raznaroditi, ne bodo nikdar uresničila. Narodna duša je podobna zraku, ki je tem odpornejši, čim bolj ga stisneš. In moti se, kdor meni, da se da s krivico graditi!

Hlapec Jernej je v svoji potrtosti segel končno po zločinskem dejanju in žalostno končal. Morda bi bilo zanj boljše, da bi bil potrpel in videl, kako se ruši dom takega gospodarja sam, ker ga podira krivica. Potem si ne bi bil naprtil greha! —

Mi ne bomo izdajalci svoje države, kot nismo izdajalci svojega naroda. Z žalostjo pa moramo danes zreti, da postopa naša država s svojo manjšino kot Sitar s svojim hlapcem. Ali njenih prebivalcev ni strah, da zruši krivica streho nad njimi?

KULTURNI RAZGLED PO SVETU

MESTNO GLEDALIŠČE V CELOVCU je odprlo pod vodstvom ravnatelja Knappa dne 18. septembra vrata za igralsko sezono 1953/54. Kot otvoritveno predstavo so uprizorili opero „DON CARLOS" od Giuseppe Verdi-ja, katero uprizarjajo v Celovcu bolj redko, zato je vzbujala zanimanje.

VZGOJITELJI VSEGA SVETA PROUČUJEJO AMERIŠKO VZGOJO. — V začetku prejšnjega tedna se je v Washingtonu zbralo okoli 400 vzgojiteljev iz 50 držav svobodnega sveta, da bi se na posebnem kongresu seznanili z načeli ameriške vzgoje. Po tem kongresu, ki sta ga sklicala ameriški vzgojni urad in zunanje ministrstvo, so se udeleženci podali na krožno potovanje po Združenih državah, na katerem naj bi se neposredno seznanili z ameriškim načinom življenja.

MEDNARODNA RAZSTAVA KNJIŽNIH ILUSTRACIJ. Britanska narodna zveza ljubiteljev lepe knjige prireja v septembru v Londonu četrto mednarodno razstavo knjižnih ilustracij. Na njej sodelujejo: Avstralija, Češkoslovaška, Francija, Izrael, Nemčija, Nova Zelandija, Poljska, Sovjetska zveza, Švica, Združene države in Združeno kraljestvo. Razstava je odprta ves september.

VELESEJEM KNJIG V FRANKFURTU. — Od 24. do 29. septembra je v Frankfurtu v Zahodni Nemčiji mednarodni velesejem knjig. Razstava je prirejena v tamkajšnjem Domu nemške umetnostne obrti. Kot poročajo so poslali v Frankfurt okoli 1.000 najnovejših britanskih publikacij s področja umetnosti, arhitekture, glasbe, baleta in gledališča. Bogato je zastopana tudi otroška in mladinska knjiga, jezikoslovje in slovstvo.

ČEZ 25 LET SE BOMO LAHKO IZOGIBALI ORKANOM. — Načelnik vremenskega opazovalnega središča v Miamiju, Grady Norton, je napovedal, da bo mogoče v prihodnjih 25 letih „speljati" vsak orkan in večji vihar na kopnem. Dosedanji poskusi kažejo, da je mogoče velike vetrove „preusmerjati", če izzovemo močne padavine na eni strani viharnega centra.

Za našo mladino

IZ SLOVENSKEGA KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Moja prva pot v mestne šole

Predvečer tistega dne, ko sem se prvikrat napotil v Ljubljano, je bil zame kakor velika sobota ali Sveti večer.

Zjutraj sem se zdramil zelo rano, še preden je sijalo sonce. Bilo je hladno jesensko jutro. Nebo so zastirale goste bele megle. Kar na kratko sem se poslovil od očeta, od bratov in sester, komaj da sem jih pogledal, kajti mislil sem ves čas na obljubljeno deželo ter sem gledal, govoril in hodil kakor v lepih sanjah. Nikoli mi niso bile noge tako lahke in poskočne kakor takrat, ko sva šla z materjo k vozniku, veseljaškemu starcu, ki je vozil po dvakrat na teden v mesto. Napregel je, ko sva prišla. Na vozu je sedelo že troje žensk s culami in zavoji. Nazadnje je prisopla še četrta. „Prostora je za deset ljudi in več!" je rekel voznik; meni pa se je zdelo, da ga še za štiri ni med vso to ropotijo in brkljarijo, ki je bila nakopičena med nami; tista ženska, ki je bila prišla poslednja, je imela pred seboj velik kurnik s čivkajočimi piščanci. Jaz sem sedel na svojo culo, materi pred kolena in sem gledal proti nebu, v tiste bele megle, ki so se počasi bistrile in razmikale.

Voz je majaje se in drdraje zavil na belo široko cesto.

„Ali ga peljete v šolo, fanta?" je vprašala ženska mojo mater.

„V šolo!"

„Za gospoda študirat?"

„Bog sam vedi, kako bo in kaj!" je vzdihnila mati.

Prijetno se mi je zdelo, da so se menili o meni, ali materin vzdih me je užalil. Čemu je rekla: „Bog sam vedi, kako bo in kaj?" Tudi mi vemo, tudi moje srce ve in zaupa, da drži ta pot samo v veselje in lepo prihodnost.

Ženska je pripomnila:

„Bog daj srečo vašemu!"

Mati me je pogledala.

„Moliti sem ga učila in molila bom zanj, več ne morem!" je rekla.

Ivan Cankar

PODJUNSKA MLADINA, kam gremo v nedeljo, dne 27. septembra? — ROZALSKO ŽEGNANJE je. — Zato po stari tradiciji VSI K SV. HEMI!

Kmečka miza

Stal je v hramu zelenem
javor star in debel,
vedno z listjem rumenim
svoje sosede je odel...

Bal se ni zime ne treska,
vsakega vzel je pod krov,
s krono sončnega bleska
zrl je izza vrhov...

Ded mu vzel je življenje,
mizo napravil iz desk,
da bi olajšal trpljenje
vsakemu z daljnih sosesk...

Nanjo žuljeva roka
padla je trudna zvečer,
tešil starše, otroka
glasne molitve je mir...

V izbi tukaj že leta
v kotu tiho stoji,
praznična, kadar razvneta
tu družina sedi...

Danes reva žaluje,
vnuk je zdaj gospodar,
kmečkega malo se čuje,
kaj to mlademu mar...

Kmečka miza, ti zlata,
trhel le človek je tvoj,
brat zapušča že brata,
kje je sloga in kmečki pokoj!...

Valentin Polanšek

MILKA HARTMANOVA:

Jesenska

Le ena cvetka je ostala pod kosó,
na košenini zdaj samuje žalostno.
Pastirček, pridi, da boš v jutro pel
in vriskal čredi mladih dni vesel.

Pastir vesel prignal je ovce, kravice,
zazrl se cvetki v tožno rožno ličece:
zasviral drobno pesem na piščal,
odtrgal cvetko, na srce jo dal.

Kako je srcu dobro, če ga ljubi kdo...
v jesenskih meglah zjasni mu nebo oko.
Daj Bog pastirčkom sončne jeseni,
samotnim cvetkam pesmic mladih dni.

ŠPORT

V „Tauern ligi" so se v soboto in nedeljo nadaljevala tekmovanja. Za presenečenje je tudi tokrat skrbelo novo moštvo Št. Vida ob Glini, ki je na svojem igrišču premagalo F. C. Salzburg z 1:0. — V Celovcu je bila pomembna nogometna tekma med starima rivaloma Austrijo iz Celovca in Beljaškim športnim klubom (VSV). Zmagali so domačini prav tako z 1:0. Na prvih treh mestih v ligi so zdaj Radenthein, Austria Celovec in Št. Vid.

V Deželni ligi pa so na prvem mestu zdaj celovški poštarji.

Zdaj smo odkrili skrivnost zadnjih uspehov Št. Vidčanov. V tem moštvu igrajo razen enega sami ne-Št. Vidčani. Vodstvo je namreč nabralo sposobne igralce iz vseh vetrov, Celovca, Beljaka, in celo Štajerske in Dunaja. Zato se torej ni čuditi, če je Št. Vid v nogometu postal čez noč „slaven"...

V državni ligi sta na prvih mestih znana dunajska kluba Austria-Wien in Rapid. Na zadnjih mestih sta prav tako dva dunajska kluba. Medtem ko so moštva iz Graza, Linza in Salzburga bolj v sredini.

Prihodnjo nedeljo bo na Dunaju nogometna tekma med Avstrijo in Portugalsko, ki bo štela v tekmovanje za svetovno prvenstvo, ki bo prihodnje leto v Švici.

V Pragi je Češkoslovaška premagala Švico visoko s 5:0. — V lahkoatletskem tekmovanju v Parizu med Švedsko in Francijo so zmagali Švedi, ki so nabrali 121 točk, Francozi pa 91.

V Beogradu je bilo slično tekmovanje med Jugoslavijo in Finsko, kjer je zmagala Finska z manjšo razliko 111 proti 99.

V rokometu je Avstrija tekmovala s Holandsko. Zmagala je Avstrija, moški so premagali svoje nizozemske kolege v razmerju 17:12, ženske pa svoje prijateljice iz Nizozemske s 4:3.

Surove igralce je treba kaznovati

V Seebachu pri Beljaku so nekateri domači igralci na igrišču napadli sodnika, ker se niso strinjali z njegovimi odločitvami. Tudi del gledalcev je vdrl na igrišče, da bi zlil dejansko svoje negodovanje nad sodnikom. Ta je odnesel več udarcev in moral bežati. Za take nešportne izpade pa niso krivi samo dotični igralci, temveč tudi vodstvo kluba, ki ne zna uvesti discipline med njimi ter zagotoviti nemoten potek igre. Zato je kazensko nogometno sodišče kaznovalo klub s tem, da mora več tekem, ki bi jih imel odigrati doma, igrati na tujem igrišču in nositi vse stroške, dohodki gredo pa v splošne športne namene. Posuroveli igralci so bili kaznovani s prepovedjo igranja po več mesecev.

Taki ukrepi so potrebni, da oplašijo druge take vročekrvneže, ki škodijo ugledu in razvoju športa.

ZA DOBRO VOLJO

V krčmi. — Mestni gospodič stopi v neko kmetsko krčmo, kjer je bilo vse polno muh. Nejevoljen reče krčmarju: „Dajte lačnim muham vendar tudi kaj jesti!" — „Hitro jim prinesem," reče krčmar, „le ukažite prej muham, da se vsedejo!"

MLADINA PIŠE:

Iz Avstralije

Danes vam hočem na kratko popisati naše mesto Shepparton. Shepparton je bil šele pred šestimi leti sprejet v družino podeželskih mest. Mesto šteje skoraj 11.000 prebivalcev in je sedmo mesto po velikosti pokrajine Victorie (ta pokrajina ima površine 87.884 kvadr. milj in šteje 2,106.315 prebivalcev in je najbolj poseljena pokrajina Avstralije).

Mesto krasi naravna lepota. Tik pred mestom se stekata dve reki: Broke River v Goulbrun. Pred cerkvijo je majhno jezerce, ki pa je poleti večinoma suho. Imenuje se Viktoria Lake. Sam sicer nisem etimolog, še manj pa morem tolmačiti besede iz angleščine, ali neki domačin mi je razlagal, da so bili tu pred desetletji ovčjaki (angl. sheppy) in verjetno se je iz te besede razvilo ime današnjega mesta. Pred dvajsetimi leti tu še ni bilo sadovnjakov, razprostirali so se vsenaokrog pašniki. Spominjam se še sam prav dobro, ko sem prišel v te kraje, so se na prostrani planjavi pasle ovce. Danes pa so že posajene z drevesci in sadovnjake namakajo, kar preje niso. Hiše so večinoma lesene. Ko sem se pred kratkim vračal iz opravkov domov, sem štel hiše v neki ulici. Bilo jih je v tej ulici 88, od katerih je bilo samo 9 zidanih, ostale pa so bile vse lesene.

Tu v mestu je veliko verskih ločin, od katerih je katoliška najmočnejša. Naj opišem svojevrstne ceremonije neke ločine na jezeru. Sedel sem v travi ob jezeru. Blizu mene so stopnice v vodo in takrat so bile ovenčane. Sam nisem vedel, kaj to pomeni. Čakal sem, da vidim, kaj se bo dogajalo. Kmalu nato pritajeno pridrčijo avtomobili in se ustavijo na cesti pri parku ob jezeru. Od avtov proti stopnicam se približa čuden sprevod: minister (tako se imenuje ločinski duhovnik) v albi, za njim stopata dva otroka in nosita venec belih cvetk. Takoj za njima pa stopa mladenka (morda kakih 20 let) v dolgi albi brez opasnice. Nato stopajo starši, sorodniki in ostali poznanci, kateri pojejo psalme z ministrom. Minister gre v vodo in z roko vodi dekleta. Oba stojita do pasu v vodi. Minister prime mladenko z desnico za tilnik, z levico ji pomaga pod prsmi in tako jo pripogiba v vodo, vmes pa poje. To ceremonijo ponovi trikrat. Seve je dekle mokra kot riba. Nato jo minister pelje iz vode in otroka ji položita venček na glavo... Po povratku se ministru pridružijo vsi udeleženci s psalmi.

Za zaključek vam hočem še povedati, kako sva se s prijateljem kopala v jezeru. Neko vročo soboto popoldne me pride prijatelj obiskat. „Peljiva se malo na jezero," mi pravi. Ker same vode nisva gledala rada, kopalk pa tudi nisva imela, sva bila prisiljena se kopati kar v spodnjih hlačkah, seve sva šla na skrit prostor. Najprej sva se še skrivala drug pred drugim, toda želja po hladni vodi naju je kmalu zvabila. Ko počasi stopam po produ v vodo, mi naenkrat zmanjka dna, nog nisem več obvladal, trebuh težak, prsa prazna zraka, usta polna vode... komaj izdavim klic: „Pomaaagaj!" Več ne vem. Plavalec pa tudi prijatelj ni bil. Kopal je z rokami po vodi, da me je tako voda bliže prinesla. Ko me je dosegel, me zgrabi za lase in nečloveško potegne iz vode. Izčrpa mi vodo in me oživi. Bilo je vse v naglici, zato še ne tako hudo!

Upam, da zadostuje zaenkrat. Pozdravljam vse Korošce! M. J.

Spet v šolo

Približali so se hladni jesenski dnevi in mi smo kar zadovoljni, da hodimo v šolo. Tu pridemo skupaj vsi fantje in dekleta, ki smo iste starosti. Vsi hodimo v isti razred in se učimo enakih predmetov. Zunaj je sedaj že hladno, zato ostanemo med odmori kar v razredu. Za dvorišče se nihče več ne zmeni. Med odmorom se igramo, ali pa se pogovarjamo, kaj bomo popoldne delali, ko bomo prosti. Naloge nimamo veliko, ker se je pouk šele dobro pričel. Računamo pa že kar precej. Najhuje je, kadar sem vprašan. Takrat mi dostikrat slaba prede. „Zdaj se bom pa res učil," sklenem, a navadno ne za dolgo. Če sem v šoli kregan, ker ne znam, jih tudi doma dobim. Zvečer pa moram takrat zgodaj v posteljo in ne smem gledati, kako se bratca igrata. Mama je zelo huda, atek pa krepko udari, če ne ubogam. Danes še nisem bil tepen, pa morda še bom. Mladinsko stran rad prebiram, le škoda, da ni nekoliko večja. To sem napisal zato, da se bodo še drugi oglasili in kaj napisali.

Mirko.

Nobeno zrno nerazkuženo v zemljo!

Poleg dobro obdelane in pravilno ter zadostno gnojene zemlje je eden glavnih pogojev boljših pridelkov **uničevanje in zatiranje raznih škodljivcev in plevelov.** Pri žitu je gotovo najvažnejša zaščita rastlin pred raznimi škodljivci **razkuženje semena.** Razkuženje semena in dobro seme, na to dvoje ne bi smel pozabiti noben napreden kmetovalec.

Za razkuženje pridejo v poštev predvsem sledeča sredstva: **Ceresan, abavit, epro, germisan, gervit-universal** in **tritisan** (samo za pšenico proti trdi sneti). **Pri vseh teh sredstvih vzamemo 200 gramov razkuživa na 100 kg semena.**

Pri razkuževanju semena s temi suhimi sredstvi je treba paziti, da se vsa zrna z razkuživom naprašijo. Ako razkužujemo v posebnih razkuževalnih bobnih ali sodih, napolnimo te s semenom samo do ene tretjine. Ako pa razkužujemo z lopatenjem in presipanjem semena, vzamemo naenkrat samo manjše količine, jih potresemo enakomerno z razkuživom in nato dobro premešamo. — Pri razkuževanju z namakanjem moramo natančno upoštevati navodilo, ki je takim sredstvom vedno priloženo.

Pomni: **Kar smo zamudili z opustitvijo razkuženja semena, tega ne bomo mogli nadoknaditi z ničemer več.** Zato: **Nobeno zrno ne sme letos nerazkuženo v zemljo**

To je prvi pogoj zagotovitve večjih pridelkov. Drugi pogoj pa je **dobro seme.** Isti so stroški, ako sejemo dobro ali slabo seme, pridelki pa so zelo različni. Zato je velik gospodarski greh vsakega kmeta, ki seje slabo seme in ne poskrbi pravočasno za dobro seme. Danes se ne more nikdo več izgovarjati, da si ni mogel preskrbeti pravočasno dobrega semena po primerni ceni.

Letos bodo tudi zadnjič na razpolago krediti iz ERP-ameriške pomoči za znižanje cen semenskemu žitu. Zato stane letos pri zadrugah in v trgovini 100 kg semena brez vreče (v šilingih):

	originalno seme	prvi pridelek
ozimna rž	295	290
ozimna pšenica	295	—
ozimni ječmen	245	240

V zgornjih cenah je že upoštevana pocenitev vsled ERP-prispevka. Vreče (po 26 šil.) in stroški razkuženja semena (po 5 šil. za 100 kg semena) se računajo posebej.

V trgovini, zlasti pa še v zadrugah, kjer boste seme kupili, boste tudi dobili vsa potrebna pojasnila, katera sorta je za vaš kraj in za vašo zemljo najbolj priporočljiva. **Nikdo pa naj z naročilom ne odlaša, da pride seme čimprej v zemljo. Pri tem pa naj vsak pomisli, da bo pri dobrem semenu dobil tudi do 50 odst. večje pridelke kakor pa pri slabem semenu. Zato se neznatno povečani stroški za dobro seme zelo izplačajo.**

Izraba sončne sile

Pred kratkim se je končala v Madisonu v Združenih državah tridnevna konferenca. Znanstveniki — fiziki in kemiki — so se posvetovali o možnostih izkoriščanja sončne energije. Pri tem je v svojem predavanju povedal Palmer Putnam, ki je član ameriške atomske komisije, da je izračunal, za koliko let je na zemlji še na razpolago premoga, zemeljskega plina in petroleja. Po njegovih računih bi bili vsi ti zakladi na zemlji izčrpani do leta 2.023, torej v sedemdesetih letih. Pri tem je računano, da pridobivanje omenjenih pogonskih sredstev ne bi bilo dražje kakor pa je dvakratna današnja cena. Ako so stroški pridobivanja večji, po računih omenjene komisije ta sredstva za splošnost ne pridejo več v poštev, ker so predraga.

Po istih računih bi v nadaljnih 175 letih, torej leta 2.198, bile izčrpane vse zaloge urana in torija na zemlji. To so snovi, iz katerih že pridobivajo in bodo v prihodnjih desetletjih še v večji meri pridobivali atomsko energijo.

Vse prednje številke so izračunane na podlagi računa, da se prebivalstvo na zemlji množi v isti meri naprej kakor doslej, in da bi poraba toplote in pogonske sile naraščala v isti meri, kakor to gospodarstveniki pričakujejo.

V 245 letih bi torej zmanjkalo na zemlji vseh surovin za pridobivanje razsvetljave, toplote in pogonske sile. Zato morajo znanstveniki že sedaj iskati in najti način, kako bi mogli ujeti in izrabiti za proizvodnjo toplote in energije sončne žarke, ki pridejo na zemljo. Pri tem je drugi znanstvenik poročal o projektu, ki ga sedaj preizkušajo v Cambridge-u v državi Massachusetts v Združenih državah. Tu je po novih načrtih grajena hiša, kjer uporabljajo za ogrevanje sončno energijo. Vendar pa je to zaenkrat še dražje kakor pa uporaba drugih vrst ogrevalnih sredstev. Letos bodo preizkusili še druge manjše ureditve in naprave, ki dajejo ob uporabi sončne energije dve do pet konjskih sil.

Znanstvenika dr. F. D. Brickwedde in dr. Charles Ferraro sta ugotovila, da je najcenejša izraba sončne energije takrat, ako na malem prostoru osredotočimo čim več sončnih žarkov. S tem načinom moremo dobiti v laboratoriju zelo visoke temperature in te temperature je tudi mogoče dalje časa ohraniti in uporabiti. Po naziranjih dr. Ferrara bi moralo biti mogoče z instrumenti, ki bi bili sestavljeni po principu navadnih leč, izrabiti temperature, ki so na sončni površini. Znano pa je, da so te temperature okrog 500.000° C. Ta temperatura bi bila največja, ki bi jo bilo mogoče proizvajati na zemlji v laboratorijih.

Glavno vprašanje izrabe sončnih žarkov je seveda predvsem v tem, kako izrabiti sončno vročino v velikem obsegu na trgovski podlagi, torej čim bolj poceni. Fiziki na univerzi v Kaliforniji so pri tem že iznašli način izrabe sončne sile, za katerega mislijo, da bi ga mogli uporabljati praktično v prihodnjem stoletju, ko bo začelo primanjkovati današnjih surovin za proizvodnjo toplote. Pri tem mislijo na izrabo izredno malih živih bitij, ki živijo v izredno velikem številu v vseh sladkih vodah in tudi v morju. Izžarevanje sončnih žarkov izredno pospešuje rast in razmnoževanje teh najmanjših živih bitij, ki jih v navadni vodi niti ne vidimo, četudi jih je v njej na milijone in milijone. Skoraj v vseh sladkih in tudi morskih vodah je tudi veliko število raznih alg. Ako bi hoteli te alge posušiti in sežgati, bi bilo to predrago. Bolj gospodarsko je, da bi tem algam dodali razne mikroorganizme, to je najmanjša živa bitja, ki bi prevrela, to je razkrojila alge. Na ta način bi nastali razni gorljivi plini, kakor metan, etan itd. Razen tega bi bilo mogoče nakopičiti sončno toploto tudi v velikih tankih, ki vsebujejo take kemične snovi, ki postanejo pod vplivom sončne temperature tekoče. Ako nato te snovi energijo spet oddajajo, se ponovno zgostijo in postanejo trde. To bi bil en način pridobivanja in izrabljanja sončne sile.

Na omenjenem zborovanju je nadalje poročal prof. W. Vishniac, da se mu je posrečilo proizvesti takozvani pojav fotosinteze. To je pojav, po katerem morejo rastline s pomočjo energije sončne svetlobe proizvajati organske snovi. Tega, kar dela zelena rastlina s pomočjo sončne svetlobe, doslej niso mogli napraviti v nobenem, še tako lepo urejenem kemijskem laboratoriju. V rastlinah se iz najenostavnejših snovi tvorijo škrob, mast in beljakovina.

Sedaj pravi omenjeni znanstvenik, da se mu je posrečilo učinek, ki ga izvršijo rastline s pomočjo sončne svetlobe, stopnjevati za dvajsetkrat. Pri svojem poizkusu je uporabljal Vishniac snovi, ki so deloma izvirale od živih rastlin. Medtem pa ko ne uporabijo verjetno rastline pri svojem delu niti en sam odstotek sončne svetlobe, ki jih doseže, da pretvorijo vodo in ogljikov dvokis v organske snovi, pa je pri imenovanem poizkusu v laboratoriju bil dosežen dvajsetkraten učinek.

Tem poskusom pripisujejo veliko važnost. Kakor je bilo v začetku rečeno, je treba računati s tem, da bodo zaloge energije in živil, ki so se nakopičile na zemlji v milijonih let s pomočjo sončne svetlobe, nekega dne izčrpane. Zaradi vedno večje porabe teh zalog energije in hrane in zaradi naraščajočega števila prebivalstva bodo v doglednem času, v prvi četrtini prihodnjega tisočletja, vse te sile izčrpane. Takrat bo moral misliti človek, kako bo sproti uporabljal za proizvodnjo energije in živil sončno silo, ki bo sproti prihajala od sonca. Sončna sila pa je po naših računih skoraj neizčrpljiva še sto in sto tisočletja.

Kakovostni čevlji vseh vrst za vsako vreme in vse poklice najceneje pri

BEHR-čevlji

Beljak - Villach, Italienerstrasse 17 in Widmanngasse 43

OBUTEV ZA ŠOLSKO MLADINO!

SVETOVNA KMETIJSKA PROIZVODNJA

Kot poroča Poljedelska in prehranjevalna organizacija ZN, se je v zadnjih treh letih svetovna poljedelska proizvodnja povečala za 7 odst. Poročilo poudarja, da znaša svetovni prirastek prebivalstva 1,5 odst. letno, medtem ko se svetovna poljedelska proizvodnja na leto dvigne za 2 odst. Današnja svetovna poljedelska proizvodnja je — razen v Sovjetski zvezi in Kitajski, za kateri ni na razpolago podatkov — za 20 odst. večja od predvojne.

DOBRA LETINA BOMBAŽA

Ameriško kmetijsko ministrstvo ceni, da bo dosegel letošnji pridelek bombaža v Združenih državah 15,159.000 bal, to je za 554.000 bal več kakor pa so predvidevali po prejšnjih cenitvah. Pridelek lanskega leta je bil 15,136.000 bal (ena bala tehta 225 kg). — Površina bombažnih nasadov je letos manjša kakor lansko leto, vendar pa je letos pridelek po hektaru mnogo boljši in je zato tudi celotni pridelek na manjši površini letos večji kakor pa lani na večji površini.

SEMPERIT

Semperit-obroči za motorna kolesa, avtomobile, traktorje in priklopne vozove v bogati izbiri vedno na zalogi pri

NIEMIEZ & RIEPL

kmetijski stroji in popravljalnica

VELIKOVEC — VÖLKERMARKT

Skozi tri stoletja „Schloßbräu"

(3. nadaljevanje)

V to je posegla rešilno uprava osrednjega podjetja pivovarne Göss in je nudila podružnemu podjetju Sorgendorf izdatno pomoč. Sklenjeno je bilo namreč, da začne pivovarna Sorgendorf poleg izdelovanja piva tudi še z izdelovanjem kavinih nadomestkov. To je omogočilo pivovarni, da ni bilo treba odpustiti delavcev, ampak je mogla sprejeti pivovarna še nove delavce. Tako razširjeno podjetje pa je koristilo tudi kmetijstvu, ki je proizvajalo in dobavljalo še večje količine industrijskega ječmena za izdelovanje kavinih nadomestkov.

Kmalu po prevzemu pivovarne v Sorgendorfu po pivovarni Göss je poizkušala doseči pivovarna vodovod z Bistrice. Ob izvirkih Bistrice naj bi se tudi pričel vodovod, ki naj bi nato bil speljan skozi Bistrico vse do pivovarne. Tako bi prišli zelo poceni do vodovoda tudi kmetje z Bistrice, Dvora in Gonovec in sicer že pred desetletji. To nam še posebej dokazuje, da pivovarna ni mislila samo na sebe, ampak tudi na dobrobit svoje okolice. Ta lep in koristen načrt pa je žal preprečila premala uvidevnost nekaterih lastnikov mlinov in žag. Ti so se popolnoma neupravičeno bali, da bi zaradi zgraditve vodovoda bilo na razpolago premalo vode za njihove mline in žage. Pivovarna si je morala zato pomagati na drug način. Zgradila je 40 metrov globok vodnjak, od koder dobiva še danes dobro vodo za potrebe svojega obrata. Kmetje na Bistrici pa morajo plačevati danes svoje deleže pri gradnji vodovoda, ki bo sicer zgrajen v prihodnjih letih, toda predvsem za kmete ob neprimerno večjih stroških.

Omembe vredno je tudi, da je ravno s posredovanjem pivovarne v Sorgendorfu po prevzemu tega podjetja po pivovarni Göss prišel v Pliberk električni tok. To nam zopet pove, kako velikega pomena je ravno za podeželsko mesto tako industrijsko podjetje.

V letih 1925 in 1926 je bila ustanovljena v pivovarni Sorgendorf požarna bramba, ki je blagodejno delovala ne samo v pivovarniškem podjetju, ampak tudi v bližnji in daljni okolici.

Na sliki, ki jo bomo priobčili v prihodnji številki „Našega tednika", bomo videli te zveste sodelavce za splošni dobrobit. Pivovarniška požarna bramba je pomagala pri vseh požarih do leta 1945 v bližnji in daljni okolici. Danes žal te pomoči ne more več nuditi. Danes more izven najožje okolice pomagati samo, ako jo v to pozovejo posebej pristojne oblasti. To pa zato, ker morejo pivovarniški gasilci pri kaki morebitni nezgodi uveljavljati svoje socialne zahteve samo v slučaju, ako so pomagali pri gašenju v pivovarniškem obratu.

V vojnih letih in sicer v l. 1943 in 1944 je dosegla pivovarna Sorgendorf višek proizvodnje. Takrat je dobavljala pivovarna pivo tudi še v Mežiško dolino, v slovenjegraški okoliš in tudi na Gorenjsko.

Tudi leto pomanjkanja surovin 1945 je bilo kmalu pozabljeno in v letu 1951/52 je narastla potreba po ječmenu na okrog 120 vagonov. Razen tega potrebuje pivovarna okrog 6 do 7.000 kg hmelja. Za proizvodnjo karamelnega slada potrebuje pivovarna okrog 60—70 vag. ječmena, ki ga nakupi večinoma v svoji okolici. Zmogljivost pivovarne je okrog 50.000 hl piva. Danes pa je izrabljene okrog 70% te zmogljivosti. Normalno mora ležati pivo okrog 3 mesece, pri specialnih vrstah piva pa se podaljše ta čas na 4 do 5 mesecev, kar je odvisno od jakosti piva.

V pivovarni v Sorgendorfu je zaposlenih stalno 70 do 75 delavecev in nameščencev. Tudi v socialnem oziru je delovanje podjetja pivovarne omembe vredno. Delavci v pivovarni so iz bližnjih vasi, torej predvsem iz Bistrice, Dvora, Gonovec, Šmihela, Pliberka, Libuč itd.

(Se nadaljuje)

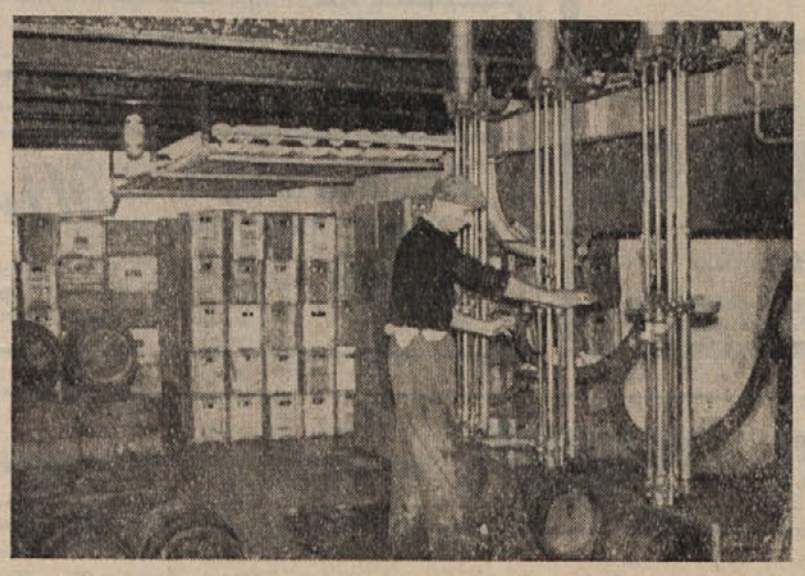

Pivo je zrelo in ga točijo v steklenice in v sodčke (Slika na levi)

V velikih tankih pivo zori (Slika na desni)

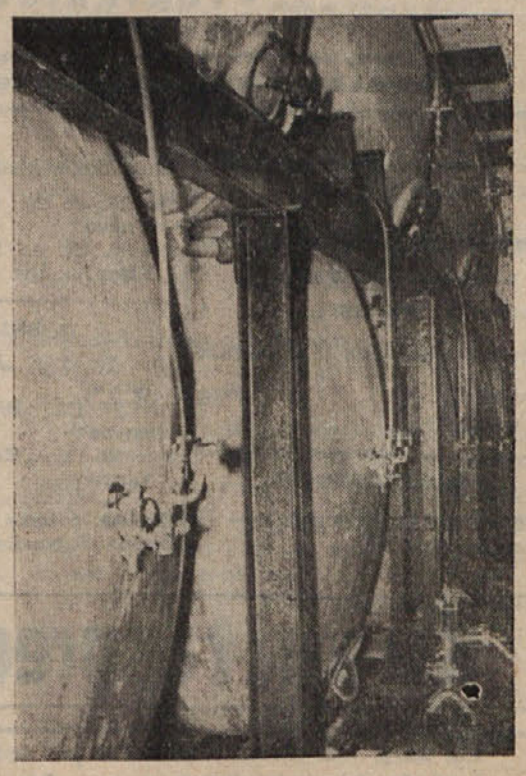

Plašče KUPITE NAJBOLJE IN NAJCENEJŠE PRI **Warmuth-u** V BELJAKU

Specialna izdelovalnica bandaž in ortopedičnih vložkov

KARL FIAL

Celovec-Kift., Alter Platz 20

Mize za bolniške postelje, sobna stranišča, berglje. vroče-zračne kopeli, osebne tehtnice

VELIKA RAZPRODAJA
oblačila za dame, gospode in otroke

WALCHER

Celovec, 10.-Oktober Str. 2. Lastna delavnica

Slovenska kuharica

S. M. F. Kalinšek

Knjiga obsega 750 strani z lepimi slikami. — Slovensko kuharico naročite pod naslovom „Kranjski Janez", Naš tednik — Kronika, Celovec, Viktringer Ring 26.

MÖBEL BELJAK
lepe oblike in poceni v veliki izbiri
Kulterer VILLACH Italienerstr. 1

Šivalni stroji po različnih cenah za dom in obrt. Električni kovček-stroji kot Elna Zick-Zack, Zündapp, Rast-Gasser. Tudi na obroke

TRUPPE & ERMANN

Beljak, Widmanngasse 41

URADNE OBJAVE

Občinski urad Bekštanj

RAZGLAS

(Načrt o uporabi zemljišč)

V smislu § 35 (4) koroškega občinskega reda, LGBl.46 občinski urad razglaša, da je občinski svet občine Bekštanj na svoji seji z dne 15. septembra 1953 soglasno sklenil načrt o uporabi zemljiščnih površin v bekštanj. obč. okolišu. Ta načrt je javno razgrnjen vsakomur na vpogled v sejni sobi občinskega urada v Bekštajnu v času **od 24. septembra do 8. oktobra 1953.** V tem času je mogoče ugovarjati proti sklepu občinskega sveta, kar je sporočiti pismeno občinskemu uradu.

Župan: Omann, l. r.

Oglašuj v našem listu

Ne samo
županim uradom
vsakemu naročniku „Tednika"
pomagamo

Pri vseh svojih nakupih se obračajte za nasvet na oglasni oddelek našega lista.

Pri večjih nakupih vam preskrbimo

popuste

Preskrbimo vam nadalje točno

dobavo

Preskrbimo vam tudi blago dobre kakovosti.

Ne zamudite torej ugodne prilike in naročajte po naših nasvetih

boljše in cenejše

Vedno smo vam z nasveti na razpolago, zato se obračajte na nas (zadostuje dopisnica).

Oglasni oddelek
„Našega tednika"
v Celovcu, Viktringer Ring št. 26
Tel. 43-58

Slovenske oddaje v radiu

CELOVEC (val 417.2 m)

Poročila in objave pri vsaki popoldanski oddaji.

27. sept.: 7.15 Verski govor. — Sonce čez hribček gre, pesmi v nebo done... — 28. sept.: 14.30 Tedenski pregled. J. Gregorc (Violina in njene skrivnosti). — 29. sept.: 14.30 Zdravnik. Bas — harmonika in klarinet... 18.30 Mali večerni koncert. — 30. sept.: 14.30 Za ženo in družino. — 1. okt.: Po svetu. — 18.30 Literarna oddaja (Lovro Kuhar — Prežihov Voranc). — 2. okt.: 14.30 Slovenske pesmi. — 3. okt.: 8.45 Za naše male poslušalce. — 4. okt.: 7.15 Verski govor. — Pesmi in želje.

TRST II. (306.1 m ali 980 kc sek)

Dnevne oddaje: 7.15—8.30, 11.30—14.45, 17.30—24.00. — Ob nedeljah: 8.00—24.00.

25. septembra: 13.00 Glasba po željah. 18. 15 Koncert sopranistke Rožice Kozem. 19.00 Kraji in ljudje. 20.30 Tržaški kulturni razgledi. 21.00 Glazunov: Simfonija št. 4. 22.45 Chopinovi valčki in poloneze. — 26. septembra: 13.00 Šramel kvintet in pevski duet. 13.30 Kulturni obzornik. 19.00 Pogovor z ženo. 21.00 Malo za šalo — malo zares. 22.00 Schubert: Simfonija št. 8.

PARIZ (val 30.17 in 41.89 metrov)

Oddaje vsak dan od 19. ure do 19.20

RADIO VATIKAN

Oddaje vsak četrtek in vsako soboto ob 19. uri. Vsako nedeljo ob 18. uri „Verska ura". (val 50.25, 31.10, 25.55 in 196 m)

LJUBLJANA (val 202.1, 212.4, 327.1 m)

Zdravstveni nasveti vsak torek ob 17.30. Kmetijski nasveti vsako nedeljo ob 15.30 — Vsak dan ob 19.00 na valu 327.1 m oddaja za inozemstvo.

Ukraden dežnik

Nekje na jugu je župnik s prižnice oznanil tole:

„Pred kratkim mi je iz zakristije izginil dežnik. Ako je tisti, ki mi je dežnik vzel, tukaj, ga prosim, naj mi ga vrne. Pa ga ni treba v zakristijo nositi, kar ponoči naj ga na moj vrt vrže.

Drugo jutro je župnik na svojem vrtu našel menda kar 26 dežnikov.

V šoli

V nekem mestu je katehet v šoli govoril o peklu in ga primerjal peči, v kateri vedno gori. Mala Olgica, hči veletrgovca s premogom, dvigne roko in postriže s prstki. Ko jo katehet vpraša, kaj želi, vstane in pravi: „Gospod katehet! Ali bi mogli skomandirati, da bi hudobni duh premog pri mojem očetu kupoval...?"

OBVESTILO

Vse svoje cenjene odjemalce toka s tem blagohotno obveščamo, da smo oddali naš dosedanji preskrbovalni okoliš v Grebinju in okolici, ki obsega okolje transformatorskih postaj Grebinj (trg), Ravež, Encelna vas, Na Bregu, Tolsti vrh in Gorenče, s pripadajočimi daljnovodnimi in razdeljevalnimi napravami, in to na podlagi pogodbe z dne 18. septembra 1951, Koroški elektricitetni delniški družbi (KELAG) v Celovcu. Koroška elektricitetna delniška družba bo začela z direktno preskrbo toka dne

23. septembra 1953

in prevzame s tem napram odjemalcem toka vse pravice in obveznosti v smislu pogojev in tarif, ki veljajo omenjenega dne. Ravno tako pa prenesejo odjemalci toka vse pravice in obveznosti na Koroško elektricitetno delniško družbo.

Zahvaljujemo se vsem cenjenim odjemalcem toka za vedno nam izkazovano zaupanje in prosimo, naj isto izkazujejo za naprej v enaki meri tudi Koroški elektricitetni delniški družbi.

Ruda, Celovec, dne 17. septembra 1953.

Elektrarna občine Ruda **Koroška elektricitetna delniška družba**

DOBRA KNJIGA

še vedno najlepše darilo za vsako priliko

Album Koroške	15 šilingov
Rotija (Mauser)	4.—
Sin mrtvega (Mauser)	4.—
Prekleta kri (Mauser)	4.—
Cmokec poskokec (Bazilij)	3.—
Jamnik (Mauser)	8.—
Cela kolekcija stane	25 šilingov

Za inozemstvo stane cela kolekcija 2·5 USA dolarjev

MALI OGLASI

VSAKA BESEDA STANE 1.10 Š (IN 10% DAVKA).

Poudarjene besede in take z več kot 15 črkami stanejo 2.20 šil (in 10% davka). — Naročilo malih oglasov naslovite na upravo „Našega tednika", kjer mora biti najkasneje do vsakega ponedeljka zvečer. Oglas morete naročiti tudi telefonsko (Celovec št. 43-58).

Cerkveni predmeti vseh vrst, izdelovanje in popravljanje, pozlačevanje, posrebrevanje in vsa spadajoča dela

Karl Oberschlick

kovino-livar

Celovec-Klagenfurt, Vereinsg. 4
Ust. 1920. Tel. 2393

V kmetijstvu so že dobro preizkušene vreče

Dreizipf-Vierlingsack

120 x 50 cm, za S 28.80 po komadu

in prti za skuto - **Topfentuch**

80 x 80 cm, beli, za S 18.— po komadu

najboljše lanene in konopljine kakovosti, takoj dobavljive

Pražarna lana i. meh. tkalnica - Flachsröste u. mech. Weberei, Friesach

Prodajam poceni postelje, lepe moške obleke, delavske obleke, hlače, čevlje, dvajsetkilsko tehtnico. Starinar Fuchs, Celovec, Salmstrasse.

Moderne spalnice, kuhinjsko pohištvo, oblazinjeno pohištvo na ugodne obroke Rudolf SLAMA, Celovec, St. Veiter Strasse 15.

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT

PRECHTL

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.30

Od 25. IX. do 1. X.: „Der letzte Walzer"

STADTTHEATER

Od 25. do 30. IX.: „Ich und meine Frau"

Ikon-Filmsko gledališče v Pliberku

Od 26. do 28. IX.: „Der bunte Traum"

Od 30. IX. do 1. X.: „Dschingis Khan — Die goldene Horde"

DOBRLA VES

Dne 26. IX.: „Die Czardasfürstin"

Dne 27. IX.: „Die Czardasfürstin"

Dne 30. IX.: „Menschen vom Varicte"

Damska frizerka Matilda Zotter, Celovec, Salmstrasse 3.

SLAMA MÖBEL

Solid
Leistungsfähig
Altbekannt
Altbewährt

Klagenfurt, St.-Veiter-Straße 15
Telefon 22-58

Foto-kamera na obroke Vas čaka pri *Foto-Kofler* BELJAK — Bahnhofstraße 15

En starček je biv, je SCHLEPPE rad piv, dolgo je živ!

Preplava čevljev V NOVI TRGOVINI

Mirabell

Beljak - Villach
Bahnhofstraße 10

Otroški čevlji	99.—	Damski Week-end	119.50	Damski čevlji od 99.— navzgor, moški čevlji od 109.— navzgor.
Damski čevlji	134.50	Damski super	199.—	
Moški čevlji	139.50	Moški super	199.—	

Kupujte predvsem pri trgovcih, *ki oglašajo v našem listu!*

List izhaja vsak četrtek. — Naroča se pod naslovom: „Naš tednik", Celovec, Viktringer Ring 26. — Naročnina mesečno 3 šil. za inozemstvo 4 dolarje letno. Odpoved za en mesec naprej. — Lastnik in izdajatelj Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik Albert Sadjak. — Tiska tiskarna Družbe sv. Mohorja, vsi v Celovcu, Viktringer Ring 26. — Telfonska številka uredništva in uprave 43-58.